

METAI III.

RUGPJUTIS-AUGUST

No. 8.

MOTERU BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

"Skulptura"

I. Wood.

2
SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

Moteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaite

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
šiaip parengimuose duoti prie įžangos.

Kaina 3 centai.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.

Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Dabar kainuoja 25c; apdaryta 35c.

Šeimyna Seniau, Dabar it Ateityj

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

KĄ KIEKVIENA MOTINA PRIVALO ŽINOTI.

Parašė M. Sanger
Lietuvių kalbon vertė A. Petrika.

Kaina 25c.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas.

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss J. Benes. Subscription: \$1.25 a year; 6 months 65c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila. Pa. under the Act of March 3, 1879

No. 8.

Rugpjūtis (August), 1919.

Metai III.

VENGRIJOS KOMUNISTĖS

Neseniai viena amerikietė-socialistė, kuri šiuo metu randasi Vengrijos Sovietų respublikoj, suteikė įdomių žinių apie moterų darbininkų veikimą Vengrijoj. Įdomios tos žinios ir jos bus labai pravartu patirti mūsų laikraščio skaitytojoms.

Visas pasaulis dabar išsijudino ir yra begalo svarbu, kad moteris darbininkės sulaušytų kuosvarbiausią rolę naujos tvarkos kurime. Be aktyvės, nuoširdžios moterų pagalbos vienam vyram būtų begalo sunku, beveik negalima, suorganizuoti naują gyvenimą ekonominės lygybės pamatais. Užtat juo smagiau yra matyti, jog ir moterų darbininkų minios visą savo proto ir širdies spėką atiduoda proletariato idealų vykinimui.

Drg. Bela Kun, vadas darbininkiškos Vengrijos valdžios, pripažįsta, jog moteris sulaušė stambią rolę komunistų tvarkos įsteigime Vengruose. Tiesa, tuo tarpu jokia moteris neužima dar vietos komisaro (ministerio). Bet 20 moterų įeina jau į Budapeštą (Vengrijos sostainė) Sovietų (dar-

bininkų atstovų tarybą). Vengrijos buržuazės šaltai, o tankiai stačiai neprielankiai žiūri į proletarinę savo šalies valdžią. Tą valdžią ir jos didžius darbus remia tik moteris darbininkės ir nedidelis skaičius inteligencijų.

Bene originališkiausia žmogysta tarpe Vengrijos komunistų yra senelė Marija Čober, užbaigusi jau šeštą metų kryželį. Ją galima būtų pavadinti vengrų Žemaite, tuo skirtumu, kad ji daug veikliau, daug nuosekliau, negu mūsų Žemaitė, dalyvavo aktyvėj kovoje. Draugė Marija Čober yra sodietė-mažazemė. Ji matė savo gyvenime begalo daug vargo. Ji matė, kaip Vengrijos ponybė, valdžiusi seniau milžiniškais žemių plotais, engė sodžiaus vargšus-bežemius ir mažazemius. Ji jau seniai pamatė didelį reikalą organizacijos sodžiaus vargdienių. Ir per 25 metus d. Marija Čober keliauja iš sodžiaus į sodžių, iš dvaro į dvarą, sako prakalbas, organizuoja moteris darbininkes. Nėra to Vengrijos užkampio, kurio ta senelė nebutų atlankiusi. Ji išsidirbo ge-

ra agitatore, nepaprastai jautria, širdingai kalbėtoja. Jai ne kartą ir ne du kartu prisiejo sėdėti kalėjime, bet buvimas kalėjime jai tik daugiau energijos pridudavo.

Šiuomi laiku d. M. Čober yra narė Budapešto Sovieto. Ji, sykiu su kitais draugais ir draugėmis, dirba revoliucijos darbą ant griuvusių supuvusios buržuazinės tvarkos. Ji ir dabar keliauja po Vengrijos miestumiestelius ir sodžius, sako prakalbas, organizuoja sodžiaus darbininkus ir mažžemius. O to darbo taip reikia. Juk Vengrija tokia maža, palyginamai, šalis, o priešai iš visų pusių tik tykoja pražudyti komunistų tvarką.

Dabar veikia visos Vengrijos moteris suorganizuotos. Daug tuo žvilgsniu pasidarbavo laikraštis "Moteris Darbininkė", kurio redaktorė yra darbininkė Teresė Brandštein. Seniau, pirm revoliucijos, tam laikraščiui prisiejo slapstyti "pogrindyse". Jis buvo leidžiamas slaptai; dabar "Moteris Darbininkė" eina viešai ir platinasi labai smarkiai. Suprantamas dalykas, kad užvis sunkiausia skleisti socialistinę propagandą sodžiuose, kur dar veikia kunigų įtekmė (Vengrija—"katalikų" šalis). Su klerikalizmu, su kunigų įsigalėjimu kontroliuoti netik visuomeninį, bet ir privatinių žmonių gyvenimą reikia vesti aštri kova, bet revoliucijai ta kova sekasi. Žmonės juk savo akimis mato, kad revoliucija paiso interesų tik vargo žmonių ir plaka savo rykšte tik dvarponius, kapitalistus ir jų pakalikus-kunigus.

Moteris tarnaitės veikia visos suorganizuotos. Moteris kriaučkos (jų vadovė yra draugė Marija Gardos) irgi suorganizuotos; moteris, dirbančios ofisuose, veikia labai smarkiai, nes jos labiau apsišvietusios.

Daug moterų karės metu ir dabar dirba amunicijos dirbtuvėse. Visos moteris darbininkės gauna lygias algas su vyrais, tuo tarpu, seniau buvo visai kitaip. Sovietų valdžia nedaro jokio skirtumo tarpe vyrų ir moterų. Visi darbai prieinami abiem lytim.

Užvis svarbiausią darbą dirba moteris apšvietos ir vaikų auklėjimo srytyje.

Draugės Jolan Fried yra viršininkė vaikų gerbuvio skyriuje socialio gerbuvio komisariate. Dar tik šešios savaitės, kaip ji darbuojasi tame skyriuje, o jos darbas atnešė jau labai daug naudos.

Kuo ji daugiausia rupinasi?

Suprantama bėdinųjų žmonių, proletariato, vaikais. Laike šios baisios karės džiova įsigalėjo visoje Europoje. Vaikučiai, galima sakyti, kaip musės krito nuo įvairių ligų. Gi buržuazijai nesopėjo galva dėl žmonijos ateities, by tik jos kišenius reikalai buvo aprupinti.

Taigi, draugė Fried pradėjo rupintis proletariato vaikais.

70,000 Budapešto mokyklų vaikai vel-tui sykį į savaitę išmaudomi visuomeniškose pirtyse. Kiekvieną vaiką egzaminuoja daktaras: žiuri jo sveikatos stovio. Po pirčiai vaikai gauna užkandžio.

Ypatingai rupinamasi džiovininkais vaikais. Juos siunčiama į sodžius, kad jie turėtų įvalias tyro oro. Manoma pradėti steigti vaikų draugijos ir leisti vaikams specialę literaturą. Ten, kur vaikai neatsakančiai namuose prižiurimi, jie yra imami į visuomenišką įstaigas; tatau turės tą reikšmę, jog vaikas augs platesnioje draugijoje ir nebus uždarytas siaurutėje atskiros šeimos grintelėje. Turčių namai, ypatingai vasarnamiai paverčiami į vaikų namus, kur vaikai gali liuosai žaisti ir mokintis.

Ateityje, kaip sako draugė Fried, bus žiurima, kad kiekvienas vaikas būtų mokinamas to amato, prie kurio jisai turi didesnį palinkimą. Tuo budu manoma užtikrinti žmonijai daug daugiau talentų, negu tai buvo prie buržuazinės tvarkos.

Žinoma, šiuo tarpu, tuo žvilgsniu daroma dar tik pirmutiniai žingsniai ir tai be-galo sunkiose sąlygose, kuomet reikia kovoti su priešais, įsimanisiais nugriauti darbininkų tvarką ir grąžinti buržuazijos viešpatavimą. Bet kuomet apsisistos audra,

kuomet visus šalies resursus, visą išdą galima bus suvartoti žmonijos gerovei, revoliucija parodys, ką ji gali.

Vengrijos moteris supranta, kad reikia kovoti su darbininkų klesos neprieteliais. Ten, kur svetimų šalių užpuolikai užėmė kelis ruožus Vengrijos žemės, viešpatauja baltasai terroras. Ten buržuazija žudo naujos tvarkos šalininkus. Užtat Vengrijos darbininkai ir gina savo

žemę, nes dabar ji jiems priklauso. Moteris dirba amunicijos dirbtuvėse. Daugelis moterų prisirašė į raudonąją armiją. Tulos moteris svetimose šalyse varo propagandą. Vienoje (Austrijos sostinėje) draugė Gostoni dar visai neseniai buvo areštuota už revoliucinių idėjų skleidimą.

Vengrijos draugių veikimas yra puikiausias mum pavyzdys. Dėdelė.

Visuomenės Perversmai Pagal Proletariato Pasauliožvalgą

ANUPRAS A. KARALIUS.

(Tąsa)

BAUDŽIAVOS GADYNĖ.

Kadangi barbarų tautos, kurios apsigyveno Romos provincijose, buvo pripratę gyventi arti gamtos, barbarai į miestus žiurėdavo su panieka, tad miestų gyventojai visai sumazėjo. Barbarų kariški vadai įsidalinę žemę tarp savęs budavojo dvarus ir juose su kareiviais apsigyveno. Tuli Romos aristokratai liuosnoriai atiduodavo savo žemes barbarų vadams, kurie suteikdavo jiems prieglaudą. Žemdirbiai buvo baudžiauninkai. Jie tulą laiką dirbdavo žemės savininkui, o kitą laiką dirbdavo sau.

Kadangi pas barbarus komunistinei visuomenės santykių ryšiai dar nebuvo galutinai sutraukti, jie lengvai galėjo prisitaikyti prie baudžios dirbimo budo. Žemės valdymas buvo padalintas pagal militaristinį laipsniavimą. Visuomenės reikalai buvo apkalbama tautos tarybose, kuriose ir baudžiauninkų atstovai dalyvavo. Tokie papročiai buvo pas vokiečių barbarų tautas.

Povaliai žmonių visuomenė pradėjo žengt pirmyn. Butinas reikalas apžiūrėt šeimyną vertė baudžiauninką kuogeriausiai išdirbt žemę, kad užtektinai turėjus maisto, ir lavintis amatų, kad aprupint gyvenimą, ir kad padirbt vis geresnius žemdirbystės įrankius. Patys ponai rupindavosi, kad baudžiauninkai mokėtų amatų, nes jiems buvo reikalingi gerai išsilavinę amatininkai. Tad ir atsirado įvairūs amatinin-

kai: kalviai, dalydės, kriaučiai, kurpiai ir kiti, kurie apsigyveno aplink savo ponų palocius. Be abejonės kad šitos gyvenimo aplinkybės kėlė tarp žemių savininkų ir baudžiauninkų darbštumo upą. Tad žmonija kilo iš tamsių amžių į feudalizmo surėdymą.

Laikui bėgant, žmonių skaitlius augo, žemės valdymas kuopėsi ir pradėjo atsirast valstybės. Žemių lordai tankiai kariaudavo tarp savęs. Apgalėti prarasdavo savo žemių nuosavybę. Kada atsirado stambūs žemių savininkai su didelėmis militarizmo spėkomis, mažesni žemių savininkai bijodami, kad per karę nepraradus turtus ir laisvę, liuosnoriai vienijosi prie didžiųjų aristokratų. Ir kada nuo mažosios Azijos tyrlaukių ir Arabijos pustynių naujos barbarų kaiminės veržėsi į Europą, žemių aristokratai vienijosi, kad padidinus kareivių armijas ir galėjus atsilaikyti prieš neprašytus svečius. Delei šių gyvenimo aplinkybių žemė kuopėsi į nedaugelio aristokratų rankas ir augo valstybė su karalium viršui jos.

Devintame ir dešimtame šimtmečiuose feudalizmas buvo pačiame savo išsiplėtimo laipsnyje. H. De B. Gibbins'as sako, kad žodis "feudalizmas" nėra randamas literaturoj iki Karolio Didžiojo laikų. Tik 884-887 m. jis randamas viename jo čarteryje. "Pasirodydas žodžio feudalizmas",

jisai sako, "išaiškina, jog feudalistinis visuomenės surėdymas šiame laike buvo pilnai išsiplėtojęs". Gibbinsas aiškina, kad žemę jau valstija dalindavo. Neturtingieji vis labiau budavo išnaudojami. Baudžiauninkai, kurie pirmiaus turėjo šiokią-tokią laisvę, tapo kuone vergais, ir radosi dideliame varge ir skurde. Jų tautiniai susirinkimai buvo visai panaikinti, ir jie neturėjo jokios atstovybės valdžioje. Jų ponai budavo provincijų gubernatoriai, kuriuos karaliai arba paveldėtojai kunigaikščiai paskirdavo.

Baudžiavos gdynėje žemės nuosavybė taip susikoncentravo, kad net visa žemė tapo karalių arba kunigaikščių privati ne nuosavybe.

Augščiausiame feudalizmo išsiplėtojimo laipsnyje, kada žemės valdymas baisiai buvo susikuopęs visuomenė pradėjo pulti į supuvimą. Feudalizmo valdančioji kleso tapo visai parazitinė. Tarp aristokratų viešpatavo didelė intelektuališka ubagystė, ir labai žemas moralybės stovis. Baudžiauninkai kentė didelius vargus ir nelaisvę. Parazitinė valdančioji kleso stabdė visuomenės pažangą.

Baudžiavos gdynėje kaip ir vergijos gdynėje, kada žemės valdymas radosi kelių didžiųjų aristokratų rankose, ir pagaliau kada žemė tapo valstybės nuosavybe, išaugo imperializmas, valdančioji kleso pasidarė visai parazitinė. Ištvirkimas ir paleistuvystė smarkiai tarp jos platinosi. Didieji kunigaikščiai ir kiti stambūs aristokratai užlaikydavo daugelį keleriopo laipsniavimo oficerių ir daugybę tarnų. Ištvirkimas ir paleistuvystė auklėjo juose prietarus ir baisaus pasibjaurėjimo jausmus. Šita dykaduonių protiškai ir morališkai puolanti kleso, surišta paveldėjimo ryšiais, maitinosi baudžiauninkų darbo vaisium, kaip tie dangaus paukščiai, kurie nesėja, nearia, nepjauna, nė į kluonus nekrauna, o gyvena.

Šita parazitinė valdančioji kleso turėjo but panaikinta, kad visuomenė galėtų

žengt primyn. Ir kada buržuazija, apie kurios atsiradimą tuojaus kalbėsime, budama pažangi žmonių kleso, sulošė didelę revoliucinę rolę, išardydama feudalistinį visuomenės surėdymą.

Kaip ir iš kur atsirado buržuazija? Baudžiavos gdynės pradžioje gyvenimo aplinkybės, sunki kova už buvį, kuri kilo delei darbo įrankių netobulumo ir visuomeninės betvarkės, kurios įvykdo Romos civilizacijai sugriuvus, naujas vergų gyvenimas,—auklėjo to laiko žmonijoje solidarumą ir vienybę. Tuomet dar nebuvo aristokratijos; žemių savininkai ir baudžiauninkai arti vieni kitų stovėjo. Kur tik apsigyvendavo barbarų kariški vadai, ten išaugdavo dvarai, kuriuose, kaip pirmiaus kalbėjome, amatų darbas plėtojosi. Kadangi lenktyniavimas ir karės tarp skirtingų dvarų auklėjo dvarų gyventojuose darbštumą, nes visiems lygiai rupėjo karės išlaimėjimas, tad amatų darbas smarkiai tobulinosi. Žmonės, kurie užsiimdavo amatais, buvo pirmtakunai buržuazijos.

Laikui bėgant dvarų gyventojų gyvenimas pamažu keitėsi. Žmonių skaitlius augo, privatinė nuosavybė labiau kuopėsi į kruvą, o juo senesnės dvarponių gentkartės labiau skyrėsi no paprastų žmonių. Turams besikoncentruojant augo turčių luoma, todėl visuomenės reikalai budavo vis labiau apleisti. Kada dvarponiai, auganti aristokratija, vis žiauriau išnaudodavo baudžiauninkus ir amatininkus, tai amatininkai, kurių skaitlius smarkiai augo, vienijosi į bendroves ir kovojo už amatų laisvę su dvarponija. Iš amatininkų darėsi pažangi žmonių kleso, ir ji dėjo pamatą pramonei ir pirklybai.

Kada įvairūs amatininkai darė gyvenimą, dirbdami rakandus, žemdirbystės įrankius, ir kitus gyvenimui reikalingus daiktus, tad jiems ir rupėjo pramonijos plėtojimas. Jie mokindavo jaunus vyrus amatų, kurie vėliau tapdavo jų samdomais darbininkais. Amatams besiplėtojant atsirado

ir pirkliai, kurie pirkdavo ir parduodavo amatininkų dirbinius. Ir kada turčių klesą labiau pralobus užlaikydavo didesnį skaitlių vyčių, kareivių ir tarnų, reikalavimas dirbinių didinosi, tad ir amatais ir pirkliavimu užsiimančių skaitlius smarkiai augo. Tokiu budu dvarai pradėjo darytis pramonijos ir pirklybos miestais.

Pramonijai ir pirklybai besiplėtojant, atsirado ir samdomas darbas. Meisteriai ir pirkliai patyrė, kad pasamdyt darbininką ir pasisavinant jo darbo vaisiaus dalį, galima pralobti ir pasiliuosuoti nuo darbo. Kada dirbinių reikalavimas budavo didesnis už jų išdirbimą, meisteriai rupinosi tobulint darbo našumą, kad amatai būtų labiau prieinama paprastiems darbininkams, ir tokiu budu sumažinus darbo pajėgų išlaidas, daryt didesnius pelnus. Tad atsirado išdirbystės su padalintu darbu, kuriame paprasti darbininkai gaudavo darbą.

Kada dirbinių reikalavimai labiau didinosi ir samdomas triusas darėsi vis didesnės žmonių visuomenės dalies pagrindu, kada atitarnavę kareiviai ir pabėgę baudžiauninkai rasdavo darbą pramonijos ir pirklybos miestuose, visuomenė vis labiau skilo į dvi viena kitai priešingas puses: į aristokratiją ir buržuaziją su darbininkų klesą užpakalyje jos.

Pramonė ir vaizba tvėrė naujas gyvenimo aplinkybes, kurios statė naujus visuomenei reikalavimus. Buržuazijai buvo reikalinga vaizbos laisvė, laisvė samdomui trusui plėtotis, žodžiu sakant laisvė pirkt ir parduot.

Kada aristokratai stengdavosi išnaudot meisterius ir pirklius, kaip kokius baudžiauninkus, uždėdavo ant jų didelius mokesčius ir varžydavo vaizbos laisvę, jie labiau pradėjo organizuotis į bendroves ir kovot su bajorija. Kadangi miestų gyventojų gerbuvis priklausė nuo pramonijos ir vaizbos plėtojimosi, tad meisterių ir pirklių bendrovės įgydavo didelę įtakmę miestuose. Meisteriai arba stambesnieji pirkliai budavo išrinktais į miesto tarybą, kuri

skirdavo miesto viršininkus. Tokiu budu miestų gyventojai vienijosi po įtakme buržuazijos.

Kada buržuazija augo ir tvirtėjo, jos sukilimai prieš feudalizmo valdančiąją klesą buvo neišvengiami. Bajorai, kunigaikščiai ir karaliai tikėjosi iš lobstančios buržuazijos pasinaudoti. Kada jiems pritrūkdavo pinigų, parduodavo buržuazams miesto čarterius. Ypatingai laike kryžių karių buržujams pasisekdavo nupirkt miestų laisvę. Bet po karių sugrįžusieji visai nusigvenę kunigaikščiai panaikindavo miestų čarterius, kad antrą-kart juos galėjus parduot. Šitas žiaurus ir podraug begėdiškas plėšimas vertė buržuaziją ginklu iškovot sau laisvę.

Pramoningieji miestai pradėjo ginkluotis ir atvirai kovoti su aristokratija. Miestai organizuodavo kareivių armijas, kurias vadovaudavo bendrovių viršininkai. Kada tapo išrasti šautuvai, buržuazijos militarės spėkos smarkiai didinosi. Buržuazija pradėjo ardyt aristokratijos galybę. Kanuolės griovė palocių sienas, taip lygiai kulkos naikino ir ricierius. Tuli miestai visai nusikratydavo kunigaikščių įtakmės.

Kada dirbinių reikalavimai smarkiai augo ir darbo našumas greitino prekių gaminimą, pramonininkai ir vaizbininkai darydavo gerus pelnus, tad tuli aristokratai įstodavo į buržuazijos eiles. Kadangi tavorų perkėlimas tuose laikuose budavo sunkus, plėšikai užpuldinėdavo pirklius kelionėj, tai reikalinga budavo vienu žygių daug tavorų gabent ir siųst apsigynimui nuo užpuolikų kareivius. Kadangi pirkliavimu galėjo užsiimt vientik turtingesnieji, ir buvo pelningas užsiėmimas, tai daug aristokratų tapo pirkliais. Pramonei ir vaizbai besiplėtojant, buržuazija ekonominiai ir politiniai stiprėjo.

Kad įgijus visišką vaizbos laisvę, buržuazija vienijo savo spėkas. Pramonijos ir pirklybos miestai tvėrė tarybas ir ginklavosi. Hanseatiška taryba, tai buvo susivienijimas daugelio pramonijos ir pirklybos

miestų, ir ji užlaikė gana daug apginkluotų kareivių. Pastaroji taryba net šalių viešpačius priversdavo pasiduot jos norams.

Kova tarp buržuazijos ir aristokratiškos tėsės per šešius šimtmečius. Kur tik buržuazija įsipirkdavo arba iškovodavo miestams savivaldą, ten ji įsteigdavo tavorų ir pardavimo demokratiją. Vėliaus, įgijus politinę laisvę miestuose, pasiekė su savo atstovais net sostapilius. Priešginumas tarp buržuazijos ir feodalistų daėjo iki tam, kad revoliucijos buvo neišvengiamos. Anglijos buržuazija išardė aristokratijos galybę viduryje septynioliktojo šimtmečio. Francijos feodalizmo rumas griuvo 1793 met. Vokietijoje buržuazija sutraukė feodalizmo pančius 1848 m. Viduryje devynioliktojo šimtmečio buržuazija įsiviešpatavo visose pramoningose šalyse.

Kada pramonija ir vaizba plėtojosi, samdomas triusas didinosi, todėl baudžiava pradėjo įrt ir didesnė visuomenės dalis pradėjo gyventi nauju dirbimo būdu. Naujas reikmenų gaminimo būdas gimdė naujas gyvenimo aplinkybes, prie kurių turėjo būti pritaikytas naujas visuomenės surėdymas. Palaikyt feodalistinį visuomenės surėdymą reišė nuteist visuomenę gyvam supuvimui, nes valdančioji klesa buvo visai parazitiska ir netikusi tvarkyt visuomenės reikalus. Todėl, kada buržuazijai buvo reikalinga laisvė, ji nemielaširdingai sutraukė feodalizmo pančius, kurie rišo žmogų prie jo valdonų, ir pastatė jai tinkamą, pelno jieškantį, pinigais kainuojamą, kapitalistinį visuomenės surėdymą.

Kapitalistinis visuomenės surėdymas yra pasekmė pramonijos ir vaizbos plėtojimosi. Buržuazija pastatė jį tokiu, kokio jos gyvenimo aplinkybės reikalavo. Štai ką Engelsas sako: "Buržuazija išardžius feodalistinį visuomenės surėdymą ant jo griuvėsių pastatė kapitalistinę visuomenės tvarką: laisvo lenktyniavimo, ypatos laisvės, lygaus prieš įstatymus apgynimo, prekių savininkų ir visų kitų kapitalistų palaimų karalystę. (Toliau bus)

Moteris

Moteris yra tokia esybė, kurios mes nepajiegiame apvertint. Moteris yra pats kunas ir branduolys mūsų gyvenimo.

Jeigu moteris neturėtų savyj tos genialės ypatybės, kuri verčia vyrą prie tam tikrų tikslų, pasaulyj pranyktų visas ekstraktiskas ir aktualiskas išsivystantis judėjimas.

Ir ištikrųjų, kaip galinga yra toji moteris! Vyras, kuris budavoja visą stambiąją industriją pasaulyj ir kurio protas stovi daug augštesniam išsivystymo laipsnyj, liekasi moteries vergu. Moteris padaro jo gyvenimą maloni. Moteris suteikia jam linksmybių. Moteries delei jis turi tam tikrus tikslus ir siekinius, del kurių jis svajoja buti laimingu. Moteris priverčia vyrą verkti, dainuoti, mokintis ir studijuoti. Del moteries vyrai tampa poetais, rašytojais ir didvyriais. Žodžiu sakant, moteris yra vyro gyvenimo kelrodžiu.

Ir kaip reikia stebėtis, kad šiandien moteris vyrui suteikia laimę ir džiaugsmą, o ant rytojaus ji stumia jį į didžiausias kančias ir desperaciją. Toji pati moteris, kuri šiandien jį bučiuoja ir glamonėja, ant rytojaus suteikia jam taurę nuodų.

Užtaigi, jeigu mes ištikrųjų pageidaujame, kad pasaulis būtų laimesniu, auklėkime moteris geresnėje ir prakilnesnėje dvasioje. Nuo pat kūdikystės stengkimės įkvėpti joms prakilnumo jausmus ir pobūdžius, nes jos bus ateinančios gentkartės motinomis ir tik jos gali išgelbėti pasaulį nuo prazutingos ateities, išauklėdamos tinkamesnę gentkartę. St. Marsas.

REDAKCIJOS PRIERAŠAS.

Perskaičius šitą straipsnelį, gauname įspudį, kad moteris yra visogalinti ir viskas priklauso nuo jos.

Pamąščius gi giliau ir pastudijavus tą klausimą pasirodo, kad ne visai taip yra, kaip to straipsnelio autorius mano.

Teisybė, kad moteris arba mergina turi didelę įtaką vyrui, bet tai tikrai todėl, kad ji yra jauna ir graži, bet kaip tikrai ji pradeda senti, kaip tikrai ant jos veido pradeda rodytis pergyventų metų ženklai, taip jos ta įtaką vyrui pradeda silpnėti ir su laiku ji tos įtakos visai netenka. O kadangi gražių moterų yra nedaug, kadangi didžiuliai jų yra negražios, arba ne tiek gražios, kad galėtų užžavėti vyro nepastovius jausmus, tai ta jų įtaką veikia nieko nereiškia, todėl negalima mažai moterų daliai priskaityti visos visuomenės gyvenimo nuotikių formulavimą. Ta moterų įtaką vyrui taip yra menka, taip neskaitlinguose atsitikimuose apsirėškianti, kad neapsimoka visai į tai atkreipti atidžios ir pridurti tam kokią nors svarbą.

Jei moteris turėtų taip didelę įtaką vyrui, tai jos būtų seniai privertusios vyrus suteikti joms lygias balsavimo teises, vienok joms tiek metų nenuolaidžios kovos, tiek darbo, energijos ir laiko prisiėję sueikvot vien tikrai tam, kad atskirt moterį nuo kūdikių, bepročių ir kriminalistų, kurie taip pat negali balsuoti. Vien tikrai tam, kad prirodyt, kad moteris yra žmogum ir gali spręsti apie savo arba visuomenės reikalus. Tai kurgi ta moterų įtaką? Kodėl jos ta įtaką nepasinaudojo? Tas parodo, kad ta įtaką apsirėškia tikrai atskiruose atsitikimuose, kada vyras įsimyli merginą ir ta įtaką neturi nieko bendra su draugijiniiais apsirėškimais.

Klaidinga taipgi yra sakyti, kad delei moteris vyras tampa poetais, rašytojais ir didvyriais. Poetu ar rašytoju žmogus negali tapti ne tik dėl moteris, bet ir dėl jokios priežasties. Poetu ar rašytoju žmogus turi užgimt, t. y. turi turėti prigimties gabumus ir abelnę išsilavinimą, apsišvietimą. Niekas negali tapti poetu dėlto, kad jis nori, ar dėlto, kad jis įsimylėjo moterį, jei jis neturi tam tikro prigimto talanto arba gabumo.

Meilė gali žmogui esantį talantą pa-

žadinti, bet ji negali jokio talanto pagimdyti. Jei žmogus įsimylėjęs merginą tampa poetu ar rašytoju, tai reiškia, kad jis turėjo tą talantą, apie kurį gal ir jis pats nežinojo, nes tas talantas buvo užmigdytas, o meilė pažadino jo talantą, ir jis tapo poetu ar rašytoju. Mes matome daug įsimylėjusių vyrų, bet ar visi iš tų įsimylėjusių yra poetais, rašytojais, ar kokiais kitais genijais? Ne. Yra jais tikrai tie, kurie buvo jais gimę.

Mat, kada žmogus įsimyli (nedaro skirtumo—vyras ar moteris), jo kraujas pradeda smarkiau veikti, jo energija atgija, ir jis pradeda daugiau interesuotis gyvenimu. Kraujas, veikdamas smarkiau, priverčia ir smegenis veikti, tokiu būdu sužadija visus žmoguje esančius gabumus, apie kuriuos jis nei nežinojo. Bet meilė negali sutverti žmoguje tų gabumų, kurių jame nėra ar nebuvo.

St. Marsas stebisi, kad moteris dažnai vieną dieną bučiuoja ir glamonėja vyrą, o kitą dieną suteikia jam taurę nuodų. Šitą bene galima geriau pritaikyti vyrui negu moterim. Vyrai netik tame neatsilieka nuo moterų, bet toli gražu pralenkia jas. Nes kam nėra žinomi milijonai nelaimingų suviltų jaunų mergaičių, kurios priverstos kentėti panieką, pasityčiojimus ir didžiausius vargus nevien už savo klaidą, bet ir už vyro, kuris ją suvylė. Vyras šitame atsitikime turi vien tik smagumą, o moteris arba mergina turi visą amžių vilkti skurdą ir paniekos dėmę.

Jei moteris vyrą suvylė, jis turi vien laikiną nesmagumą; jokių kitų blogų pasekmių jam neprisieina kentėti. Bet jei vyras merginą suvylė, ją prislėgia sunkiausia gyvenimo našta.

St. Marsas sako, kad jei mes norime, kad pasaulis būtų laimingesnis, turime atkelti moteris geresnėje ir prakilnesnėje dvasioje, nes jos išgelbės pasaulį nuo pražūtingos ateities. Moteris ir dabar yra prakilnesnių jausmų už vyrus. Jos yra jautresnės, švelnesnės, meilesnės, bet ar ta

padaro pasaulį laimingesniu? Ne. Kodel? Todel, kad šis kapitalizmo surėdymas rymo ant vienas kito išnaudojimo, rymo ant konkurencijos, skriaudų ir privatinio "biznio". Šiame surėdyme kiekvienas rupinasi, kad jam būtų geriau, nors delei to milijonai turėtų badauti.

Nežiurint kaip kiltais ir prakilniais neišauklėtume vyrus ar moteris, gyvenimo dabartinės aplinkybės, ta nuolatinė kova už buvį, už duonos kąsnį, padarys juos tuomi, kuomi jie yra dabar. Visi prakilnumai, visi kiltumai numetama į šalį, kada pilvas tuščias, reikalauja sau maisto.

Socializmo tvarkoj, kada išnaudojimo sistema bus panaikinta, kada kiekvienas gaus tiek, kiek jam reikia, kada vienas ar kitas žmogus negalės paglemžt visą turtą pagamintą triusu keletos ar keliolikos tukstančių kitų žmonių, ir priverst tuos žmones skurst, badauti, kada darbininko buvis bus užtikrintas ir nuolat prieš jo akis nestovės bado ir skurdo šmėkla, kada jis žinos, kad pasenus ir negalint dirbti, jam nereiks šalti ir badauti kur-nors ant gatvės kampo, bet bus pilnai visuomenės aprūpintas, kaipo visas pareigas atlikęs pilietis,—tada galima bus išauklėti ir kiltuma ir prakilnumą ir visus švelniausius jausmus, nes tada žmogus nežiurės į kitą žmogų, kaipo į savo konkurentą, kuris gali jam atimti duonos kąsnį, bet žiurės į jį kaipo į savo draugą, bendrai su juom dirbantį delei savo ir visos žmonijos labo; tada tiktai žmonija galės pasiekti augščiausį laipsnį savo išsivystymo ir tada žmonija bus laiminga. Tą laimę atsiekti arba padaryt žmoniją laiminga negali vienos moters. Butinai turi jom padėti ir vyrai.

Kaip vyrai, taip ir moters darbininkai ir darbininkės, turi kovoti sykiu. Turi eiti ranka rankon tikruoju tarptautinio socializmo keliu. Turi eiti ne prie menkų reformų, ne prie laikino pagerinimo darbo sąlygų, bet prie socialistinio arba komunistinio surėdymo.

Auklėdami kudikius, apart žmonišku-

mo, prakilnumo ir švelnumo jausmų, stengkimės jiems ar joms įkvėpti klesinį susipratimą ir tikrai darbininkišką tarptautinio socializmo dvasią. Ne prakilnumu, ne švelnumu darbininkai savo tikslą atsieks, savo buvį pagerins, bet nuolatinė, neatlaidžia ir sąmoninga klesų kova.

Sesutės, Protaukim!

Mūsų sesutės, kurios gludi da prietaurose, jos protauti gali taip, kaip ir mes, kurios stovim eilėse kovotojų, arba geriau pasakius esame L. M. P. S. narės. Bet kodel mūsų sesutės, kurių randasi tukstančiai, pasiliko kaip ir užmirštos, rodos nėra kam jų protas patobulinti ir tuos tinklus, slėgiančius jų protą, panaikinti. Mes matom, kada visų tautų moters darbininkės jau pradėjo savo protu mąstyti ir eiti keliu išsiliuosavimo iš kapitalistinio jungo, laikas ir mums nusikratyti tą sunkią vargo našta, kuri mūsų moteris laikė vergijoje per pereinčius šimtmečius. Šiandie jau atėjo atgijimo gadynė,—nusikratykim juodosios Romos armijos prietarų tamsybes ir protaukim, jog ir mums gamta motina davė visus gabumus, tik negalim jų vartoti per mūsų pačių kaltę. Brangus laikas bėga, laikas pabusti ir stoti prie apgynimo savo reikalų. Dabar turim tukstantinį burelį moterų, kurios darbuojasi, kad apšvietus savo viengentes ir parodžius kelią prie išsiliuosavimo, prisidėkime prie jų. Tikime, kad šauksmas nepasiliks be atbalsio.

M. V. Martinaitienė.

Beprotnamyj ligonės moteris dalinasi į keturis skyrius šitaip: dvyliką-penkioliką kudikių turėjusios, su savo sužieduotiniais persiskyrimus turėjusios, lytiškų ligų aukos ir amerikoniško "biznio" vertelgystės aukos.

Beje, bažnytėlė-tikėjimas irgi neatsilieka,—turi gerą skaitlių savo aukų.

K. S. L.

PARAZITAI

Kiekviena forma gyvybės turi savotiškų parazitų. Pradedant nuo mažo augmenėlio, iki pat galingam žmogui, visi kenčia nuo parazitų.

Žmogaus pareigą—panaikinti juos, padaryti jiems galą.

Augmenų parazitai dalinasi į dvi rūšis: išlaukinius ir vidujinius (pačiame augmenyje). Išlaukiniai augmenų parazitai yra samanos ant jų stiebų ir šakų. Tos rūšies parazitai varžo augmens liuosybę ir gimdo bakterijas, kurios mirtinai kenkia augmens bujojimui.

Phytopathologija (augmenų gydymo mokslas) mes galim apsaugoti augmenis maž-daug nuo parazitų, kurie naikina augmens gyvybę.

Na, kaip-gi su žmogum? Ar jis liuosas nuo parazitų?

Brolau ir sesute, įsitėmykit, kad žmogaus parazitai yra daug biauresni. Žmogus yra apsuptas visokios rūšies parazitais, kaip tai: militaristais, kapitalistais, autokratais ir tt. Visi gyvena iš žmogaus spėkų vaisiaus. Jų obalsis—“tėvynės meilė;” tą skelbdami jie kutena žmogaus kišenių ir dasigauna net iki sielos lengvatikystei.

Antra rūšis tų parazitų—tai kunigija, kuri nuodija žmonių smegenis, gadina žmoniųje prakilnumą, nupuldo žmogų ant žemiausio laipsnio gyvenime, pudo žmonių, laimina kares ir užtyli žmogžudystes, o tankiai ir patįs jas papildo. Tai tokia tikybos doktrina. Nėra meilės artimo, prakilnumo. Jų tikslas—skelbti prietarus; jų obalsis—“vardan dievo.”

Tai toki žmogaus parazitai; jie gyvena iš žmogaus spėkų vaisių.

Vienintėlis vaistas del tos rūšies parazitų—socializmas.

Pakilus Rusijos padangėje socializmo saulutė sujudino Yčus, Šliupus, Kemėsius ir kompaniją. Bet veltui, vyručiai! Vargiai liksite ant ilgiaus mūsų kuno ir dvasios siurbėlėmis! Karklynių Dėdė.

Austuvės Siulo Amerikietėms Didelius Uždarbius.

Austuvių fabrikantų laikraštis “Fibre and Fabric” 12 d. liepos rašo:

“Neseniai valstybės komisija nustatė minimum (mažiausią) uždarbį moterims darbininkėms—\$8.00 į savaitę. New Bedford'e austuvių merginų grupė diskusavo apie šitą minimum užmokestį ir pasekmė buvo išreiškimas pasigailėjimo toms vargšėms—“poor dubs”,—kurioms dar dirba bent kokį darbą už mažiau, kaip dvigubą uždarbį, kokis augščiau minėta.

“Mūsų austuvėse apskritai imant mergina darbininkė gauna \$20.00 ar daugiau už 48 valandų darbą per savaitę, ir tiktai del klaidingos nuomonės apie dirbtuvės darbą tukstančiai amerikiečių merginų darbar esančių ofisuose ir krautuvėse, neina į tasias dirbtuves, kur gautų tąjį puikųjį užmokestį.

Mat, eina permainymas moterų darbininkių vietos, ir galų gale pagelbininkų klausimas krypta greičiaus į departamentines krautuves ir kontorų, negu į dirbtuves ir fabrikus.

Kai krautuvių darbininkės pradeda suprasti tiesą apie austuvių darbą, tai josios jieško vietos austuvėse ir visuose svarbiuosiuose centruose aplikacijos nuo geresnėsės čiagimių klesos dauginasi, ir kas savaitė didelis jų skaičius veikia eina į darbą. Krautuvių merginos, kontorų (ofisų) pagelbininkės ir mokyklų mokytojos esti tarpe aplinkančių, ir kartą atradusios pagalias aplinkybes ir lengvą darbą, su dideliu uždarbiu, josios bus geriausios mūsų dirbtuvių garsintojos (boomers)”.
Aišku: tie ponai-išnaudotojai dabar nori čiagimių merginų. Iki šiol jie išnaudojo, kiek tik galėjo, ateives moteris, merginas. Pagalios šitos pradėjo nesiduot išnaudoti iki gyvuoniui. Lawrence'o streikas šįmet jiems parodė, kad tos “tamsuolės gri-

norkos" nėra tokios tamsuolės vergės, kaip amerikiečiai ponai ir jų vergai manė: jos nenori but vergėmis ir kovojo už žmogaus teises. Tai dabar jau ponai pavergėjai atsidarė savo patriotizmo bagažą ir pradeda šauktis čiagimes merginas. Ateivės kovoja. Jos iškovojo didesnius uždarius. Delto jos dabar negeros. Delto tą didesnę uždaryti reikia atiduoti amerikietėm. Ateivės pirma buvo ištikimos, dabar—ne. Amerikietės dabar bus ištikimos, paskui—, kas paskui bus, kapitalistai darbdaviai nepaiso. "Šiandien yra proga, šiandien ir naudokimės", jie sako sau. Paskui atrasim kitą "skymą", kaip darbininkes vienas prieš kitas sukiršinti ir iš to jų nesusipratimo "ekstra" pasipelnyti.

Ar galimas daiktas, kad vidutinis (average), kaip tie kapitalistai rašo, austuvių darbininkių uždarys dabar yra 20 dolerių savaitėje? Aš tam netikiu. Gal jie rokuoja algas superintendentų, bosų ir pačių kapitalistų neva užveizdų algas, sumaišo su darbininkių uždariais ir padalino ant visų, tai tiek ir atsieina. Tas jų raštas, tai aiški, nors labai atsargi reklama—ir iš to atsargumo tokia nevatna, iškankinta to rašto kalba.

Kitą Lawrence'o streiką padarys gal jau amerikietės, ne ateivės.

J. Baltrušaitis.

Pipirai

Sako, kad vakarinių Rusijos provincijų žmonės bijosi labiau bolševikų, negu vokiečių ir šaukia kieno-nors pagalbos, kuomet vokiečiai iš ten išsinešdina. "Ai beč jour laif", kad tų provincijų liaudis snaudžia, o jų vardu kalba keli kunigai ir vokiečių sėbrai aristokratai.

* * *

Kuomet aš buvau maža mergaitė, mano aplinkybės atskleidė priešais mane tarpautinio socializmo ideją. Aš neapsakomai pamylėjau tai, ir nekartą užsispoksojus

(mintyse pasinėrus) manydavau, kaip tai čia tas viskas būtų.

Kuomet 1905-6 metais užėjo reakcija, daugelis mano buvusių draugių ir draugų metė viską į šalį ir vėl pradėjo garbinti senus dievus. Gi aš, kaip "didelė", nepasidaviau, tik nutilau, tylėjau ir laukiau.

* * *

Kai-kurie padyvija, kad ponas Šliupas fiziškai pailso, besidarbuodamas del Lietuvos labo. Džiaugkimės, kad nenumirė, tiek "daug" darbo atlikęs.

* * *

Svietas-proletariatas apsivalęs nuo kapitalizmo, turės darbo pakol apsivalys nuo patriotizmo.—Ar matote kas darosi su Lenkija.

* * *

Ei! Ar girdite, ar girdite varpų gaudžiantį balsą? Ar matote garbės šviesas plaukiojant padangėse? — Milimų motinų sunus tukstančiais skaitliuoja. Nesnauskite, atbuskite, žiurėkite!

Paslapties Balsas:—Mes miegame amžinu miegu, nekliudykite mums.

Pritroškęs Balsas:—Prasmegkite su jusų garbių šviesomis! Mes be kojų, be rankų, raiši ir akli,—amžinai nelaimingi!

* * *

New Yorko "Evening Journal" sako, kad Belgijos karalienė Elzbieta taip gera, taip gera, kad nė revoliucija, nė raudonoji gvardija, nė joks socialistų užviešpatavimas ją nepastums į šalį ir ji visuomet busianti pirma šalies valdymo galva, nes be klesų skirtumo, ginanti savo šalies žmonių reikalus.

Dabar, žinoma, netik ji viena tokia gera.

Nors ispaniška influenza smarkiai užgavo mano sveikatą ir da dabar atsiliepia, vienok žingeidaju ir norėčiau da kelis metus pagyventi iki visų šalių darbininkai paims valdžią į savo rankas ir pamatyti, kokius liaurų vainikus toms geromsioms ir geriemsiems darbininkai po kojų klos.

K. S. L.

APŽVALGA

ŠIMTAI KUDIKIŲ GEMA AKLAIS LENKIJŲ.

Amerikos Raudonasai Kryžius raportuoja, kad Lenkijoje dėl siaučiančio bado gema šimtai aklų kūdikių.

Paderevskio valdžia renka visus vyrus ir siunčia į frontą kariauti su bolševikais, pertai nėra kam apdirbt laukų ir dėl tos priežasties siaučia baisiausias badas, o išbadėjusios motinos gimdo aklus kūdikius.

Išspradžių buvo manyta, kad tai kokianors nauja liga atsirado, bet Raudonojo Kryžiaus daktarai ištyrė, kad niekas kitas, kaip tik bado pasekmė.

Paderevskio reakcinė politika kankins šalį tol, kol darbininkai susipras ir paims viską iš savo rankas.

MILITARISTAI NORI DAUGIAU KUDIKIŲ.

Turbūt jokia šalis nėra taip begėdiška savo nachališkumu, kaip Prancūzija. Visose šalyse karininkai rėkia, kad moters gimdytų daugiau kūdikių, kad jie turėtų ką žudyti, kad jų kanuolėms nepritruktų maisto, bet Prancūzijos begėdiškumas pereina visus rubežius.

Prancūzijos kariniai valdininkai labai nusigandę, kad ten gimimų skaičius labai nupuolė, todėl jie ėmė varyti didžiausią agitaciją, kad moters gimdytų kuodaučiausia kūdikių. Tulas daktaras daėjo net iki to, kad pradėjo agituoti, kad visos merginos virš 20 metų amžiaus turi būti prievarta užvaisinamos, ir tas turi būti daroma taip ilgai, kol kiekviena moteris ar mergina turės ne mažiau kaip 4 kūdikius. Neatsilieka tame begėdiškame darbe nuo tų atžagareivių nei kunigai; jie taip pat, kaip paprastai, visur varo agitaciją už kūdikių gimdymą. Kunigams taip pat, kaip ir daktarams yra geras biznis iš to. Daktaras gauna uždirbti už priėmimą kūdikio, o ku-

nigas už pakrikštijimą. O vėliau tie kūdikių, gyvendami turės sirgti ir mirti, kas taip pat daro kunigams ir daktarams gerą pelną. Karininkai gi turės iš jų kanuolėms maisto. Ką jie paiso, kad tų kūdikių tėvai neturės juos kuom maitinti, kad tie kūdikių turės kęsti skurdą, badą ir šaltį, arba užgims akli ar koki kitokie paliegičiai,—jiems tas ne apeina. Jie paiso tikrai savo biznio.

Amerikoj ir daugelyje kitų šalių yra įstatymais draudžiama daktarams arba šiaip kam nors suteikti kokias nors informacijas moterims, kad jos galėtų kontroliuoti šeimynos didumą. Kemsama į kalėjimus kiekvieną, kas drįsta suteikti tokias informacijas vien tik dėlto, kad kareivi užėjus kapitalistai turėtų ką žudyti, o ramiu laiku, kad jie turėtų ką išnaudoti.

Meksikoj ir Anglijoj nėra įstatymo, draudžiančio suteikti informacijas šeimynos apribavimo klausime, bet Amerikos kapitalistai nori ir ten tą įvesti.

Meksikoj išeinantis dienraštis "El Universal" remiamas Amerikos kapitalistų, varo agitaciją, kad toks įstatymas būtų išleistas. Jis patalpino ant pirmo puslapio Margaret Sanger paveikslą ir straipsnį, smerkiantį šeimynos apribavimą, kaip "priešingą dievo ir gamtos įstatymams".

Margaret Sanger yra žinoma Amerikos visuomenei, kaip karšta agitatorė už šeimynos apribavimą. Ji buvo daug sykių nuteista į kalėjimą už tai, bet nežiurint to, ji savo darbą varo pirmyn ir leidžia mėnesinį žurnalą "Birth Control Review", kuris išeina 104 Fifth Ave., New York, N. Y. Metinė prenum. \$1.50, pavienis egz. 15c.

Kas iš lietuvių gali skaityti angliškai patartino tą laikraštį užsiprenumeruoti.

Jame yra gerų straipsnių šeimynos kontroliavimo klausimu.

MOTERS PRIEŠ KARĘ.

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa. on August 8, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.

Moterų tarptautinė lyga, kuri turi savo raštinę 70 Fifth Ave, New York, N. Y., buvo sušaukusi bepartyvį susirinkimą tikslu suorganizuot tam-tikrą komisiją, kuri rengtų protestus prieš taikos sutartį, ypač tingai prieš paragrafą X.

Jos sako, kad tas paragrafas gali sukelti kitą pasaulinę karę greitai laiku, kur moterų vyrai, broliai ir sunęs bus paimti nuo jų ir žudomi be reikalo, ir be moterų ir net Suv. Valst. kongreso pritarimo. Jos tikisi sukelti visas moteris prieš taikos sutartį ir panaikinti nors tą paragrafą. Anglijoje ta pati lyga taip pat šaukia susirinkimus, tikslu kovoti ir protestuoti prieš galimą naują karę.

Gerai norai tos "Moterų Tarptautinės Lygos", bet deja, tie jų protestai nieko negelbės. Kol darbininkai, kaipo klesai, tylės ir duos kapitalistams save skersti, kol moters darbininkės nepabus iš miego ir nestos į kovą sykiu su vyrais darbininkais, tol karės šmėkla gązdins pasaulį.

Toj "Moterų Tarpt. Lygoj" priklausomai visokių partijų, pažiūrų ir klesų, o tokis mišinys karės sustabdyti, nei panaikinti, negali. Vien tik darbininkai, susivieniję ir sutvėrę pasaulio socialistinę respubliką arba socializmo-komunizmo surėdymą, panaikins kares ant visados.

KLESŲ KOVA.

Katalikiškas "Darbininkas" bando aiškinti klesų kovą, tvirtindamas, buk katalikų bažnyčia nepriešinga klesų kovai. Savo laikraščio N 87 štai ką jis sako:

"Nors tai yra gryna melagystė, buk krikščionys demokratai yra priešingi klesų kovos principui, bet tąją melagystę nuolatatos krikščionių demokratų idėjiniai priešai, kaip kokį muilo burbulą, pučia".

Taip sako katalikų "Darbininkas". Dabar pažiūrėkime, ką sako apie klesų kovą katalikų galva, kardinolas Gibbons:

"Ta chroniška kova tarp darbo ir kapitalo yra tiesiog apverktina. Darbininkai ir kapitalistai, vietoj but priešininkais, kiti kitiems turėtų but karšti bendrininkai. Nes vieny ir kitų reikalai ankštai surišti ir neperskiriami.

Pirm kokių trisdešimts metų aš varžiausi savo silpnomis jėgomis darbininkų reikalais, kuomet mačiau darbininkus spaudžiamus ir paniekinamus. Bet laikai atsimainė. Šiandie darbininkai yra gerbiami ir geriau atlyginami."

Tai kardinolo Gibbons'o žodžiai, tilpę katalikiško "Draugo" N 174. Jei tas būtų imta iš socialistiško laikraščio, katalikai galėtų sakyti, kad meluoja, bet jų laikraštis tą praneša.

Na ir kur čia pripažinimas klesų kovos? Kardinolas griežtai priešingas klesų kovai, ir kitaip buti negali. Jis negali pritariti klesų kovai, kada bažnyčia visada mokinu nuolankumo ir paklusnumo darbininkus savo ponams. Bereikalo "Darbininkas" stengiasi tą užslėpti, nes visiems yra žinoma, kad bažnyčia yra priešinga klesų kovai.

Bažnyčia visada auklėjo vergiškumo dvasią darbininkuose. Štai ką sako kardinolas Gibbons toliau:

"Aš pasiulysiu savo šaliai melstis, kad žmonės per savo susipratimą pilnai palinktų prie šalies įstatymų pildymo ir gerbimo visko, kas stovi šalies autoritete, ypač mūsų šalies viršininko asmens."

Aiškus dalykas, liepia klausyti visokio autoriteto, o autoritetu yra žinoma, kapitalistų klesai. Klausant kapitalistų negalima su jais kovoti, reiškia streikuoti. Na, ir kur čia gali but klesų kova? Bažnyčia liepia vergauti, ne kovoti.

IRGI ŽINOVAS.

"Draugas" N 176 aiškina neva socializmo mokslą. Na ir, žinoma, atkartoja nepamatuotą, kvailą, seną pasaką apie laisvą meilę, apie šeimynos suardymą ir tt. Juokas ima skaitant tokias kvailas pasakas.

Tegu "Draugo" redaktorius prirodo, kur yra pasakyta, kad socializmo laikuose nebus šeimynų, bet bus laisvoji meilė.

GRIGAITIS SUGRIŽO.

"Naujienu" N 173 P. Grigaitis praneša, jog vėl sugrižęs dirbt prie "Naujienu". Savo straipsnyj, "Vėl pradedant darbą", tarpe kitų išvadziojimų užreiškia, kad jis dirbsias del darbininkų klesos gerovės.

Na, žinoma, juk "Darbininkas" ir "Draugas" tą sako. Mes jau žinome, kiek iš jo darbo bus darbininkų klesai gerovės, — tiek kiek iš velionės "Darbininkų Tarybos" buvo naudos.

"Naujienos" sako, kad kairieji socialistai sugriovė Soc. Partiją ir dabar patįs tarp savęs negali susitaikyt.

Susimildami, tik jau Germeris ir partijos Pild. Komitetas, kurie išbraukė kuone pusę partijos narių, nėra kairieji. Tai yra geri Grigaičio sėbrai, kurie sugriovė partiją, o jis sako, kad kairieji socialistai ir gana.

Su tuo žmogum kas tai negerai darosi.

KAIRIOJO SPARNO SKILIMAS.

Dešinieji socialistai nuolat atkartoja, kad kairieji socialistai negali susitaikyt, kad jų suvažiavimas suskilęs ir tt.

Kairiojo sparno suvažiavimas suskilo delto, kad jame buvo visokių elementų. Buvo dešiniųjų, vidurinių ir kairiųjų. Dešiniųjų buvo tiktai keletas, viduriečių didžiama; kairiųjų buvo apie 31 delegatas.

Kadangi viduriečiai norėjo daryt kompromisus su S. P. reakcionieriais, norėjo lopyt senąją Partiją, o kairieji nenorėjo nieko bendro turēt su partijos reakcionieriais, bet norėjo tvirt naują Komunistų, tikrų revoliucinių socialistų partiją, todėl jie ir persiskyrė. Dabar viduriečiai, pamatę, kad S. P. nieko negalės pešt, nori vienytis su kairiaisiais ir jau padavė savo pasiulymus. Tarpe jų yra ir tikrų revoliucionierių, kurie buvo suklaidinti, bet dabar be-

abėjonės ateis pas kairiuosius ir veiks išvien.

Šitame skilime nieko naujo nebuvo. Buvo tai paprastas atsitikimas, įvykęs daugelyj šalių, kur soc. partijos suskilo į 3 dalis: dešiniuosius, viduriečius ir kairiuosius.

Taip suskilo ir Vokietijos socialistų partija—į dešiniuosius-šeidemaniečius, neprigulmingus viduriečius ir kairiuosius spartakiečius.

Mūsų dešiniesiems tai naujiena; jie nė to nežino.

LIETUVOS KATALIKĖS MOTERS.

Kauno Liet. Katalikių Moterų Dr-jos prisiuntė atsišaukimą į Amerikos lietuvius, kad jas sušelptų. Jos sako, kad jom arba lietuviams ten reikalingos mokyklos, prieglaudos namai, ligonių prižiūrėtojai ir kad tam reikalinga esą daug pinigų. Tos moters geriau padarytų, kad jos mestų savo tuos katalikiškus prietarus, o imtųsi už tikrojo darbo. Vietoj eit su Lietuvos reakcionieriais, jos turėtų eit su darbininkais, padėti jiems kovot už savo teises, o kada darbininkai paims viską į savo rankas, tada bus mokyklos, prieglaudos namai ir ligonių prižiūrėtojai.

Mokyklos ir prieglaudos namai yra, juos tiktai reikia darbininkams paimt į savo rankas ir naudot savo reikalams, tada ne-reiks nei ubagaut pas amerikiečius.

JUODUKŲ SKERDYNĖS.

Paskutiniuju laiku amerikoni įnirto žvėriškai skerst juodukus. Washington, D. C., Chicagoj ir kituose miestuose įvyko bjaurios skerdynės. Nors amerikoni ir šiaip kas antra diena nulinčiuoja i juoduką, bet tokios skerdynės jau seniai bebuvo.

Amerikoni skaito save civilizuoatąs žmonėmis, o elgiasi kaip laukiniai. Bjauru, kad net ir moters dalyvauja tose skerdynėse.

Laikraščiai praneša, kad Anglijos darbininkai labai nerimauja. Kapitalistai nusi-gandę, dreba už savo kailį.

NAUJAS LAIKRAŠTIS.

Kairieji socialistai pradėjo leist anglų kalba laikraštį "The Communist". Yra tai organas tveriamosios Komunistų Partijos Amerikoje. Visi, prijaučiantį revoliucinio socializmo judėjimui, privalo tą laikraštį skaityti ir remti. Auką siųskit šiuo antrašu: J. V. Stilson, 1221 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

LMPS. V RAJONO KONFERENCIJOJ PRIIMTOS REZOLIUCIJOS.

Rezoliucija užgirianti organizavimą Komunistų Partijos.

L. M. P. S. V Rajono 3-čia konferencija, laikyta 20 d. liepos, 1919, Socialistų svetainėj, 1214 Northampton St. Easton, Pa. užgiria tą Socialistų Partijos Kairiojo Sparno dalį (kur randasi ir LSS.), kuri organizuoja Komunistų Partiją pagal Maskvos Komunistų suvažiavimo priimtą programą ir taktiką, ir eina su III Internacjonalu. Kadangi LMPS. eina tais keliais, kuriais eina susipratęs revoliucinis proletariatas prie galutinio išsiluosavimo iš kapitalistinės vergijos ir įsteigimo proletariato diktatūros, tai įsteigimas Komunistų Partijos yra vienintelis kelias atsiekimui mūsų tikslo.

Rezoliucija prieš organizavimą Lietuvių Kariuomenės.

Mes, LMPS. V Rajono delegatės, 3-čioj konferencijoj, įvykusioj 20 d. liepos, 1919, Socialistų svetainėj, 1214 Northampton St., Easton, Pa., griežtai protestuojame prieš tautininkų organizuojamą kariuomenę, kuri bus siunčiama Lietuvon prieš darbininkų Sovietų valdžią. Taip-pat protestuojame prieš tautininkų atsišaukimą visų lietuvių vardu, prašant Jungt. Valstijų pripažinti Lietuvos buržuazinę valdžią ir duoti paramą jų buržuaziniams reikalams. Mes griežtai protestuojame prieš jų tokius darbus ir atkreipiame atydžią susipratusių darbininkų, kad smerktų tokį tau-

tininkų darbą, kurie drįsta net visų lietuvių vardu kalbėti.

Mes moters-motinos protestuojame prieš liejimą darbininkų kraujo už buržuazijos reikalus.

Rezoliucija užgirianti organizavimą Generalio streiko.

Mes, LMPS. V Rajono delegatės, 3-čioj konferencijoj, laikytoj 20 d. liepos 1919, Socialistų svetainėj, 1214 Northampton St., Easton, Pa. nutarėm išnešti sekancią rezoliuciją:

Kadangi šioj šalyj siaučia baisi reakcija, darbininkų vadovai sugrūsti kalėjimuose puva, mūsų laikraščiai ir laisvės žodis mums atimamas, mes kitokio kelio nematome, kaip organizuoti generalį streiką ir tiktai kovos keliu paliuosuoti mūsų vadovus iš kalėjimų.

Mes laikome savo priederme tokį streiką remti ir stoti pirmose jo eilėse.

Protesto rezoliucija prieš "Keleivio" išdavišką rolę.

LMPS. V Rajono 3-čioj konferencijoj, įvykusioj 20 d. liepos 1919, Socialistų svetainėj, 1214 Northampton St., Easton, Pa. nutarta išnešti sekanti rezoliucija:

1) Neseniai "Keleivis", paskelbė, kad vieno soc. laikraščio redaktorius yra šnipas, bet neįvardino nė laikraščio, nė redaktoriaus, kas meta dėmę ant visų soc. laikraščių.

2) Apart to, tame straipsnyj "Keleivis" pasakė, jog "tas laikraštis net prie sukilimo darbininkus šaukia". Šitoks "Kel." pasielgimas rodo, jog bešmeiziant politinius savo priešininkus griebiasi net bjauriausio įrankio—išdavystės.

Atsizvelgiant į visa tai, mes griežtai smerkiame tokį "Kel." pasielgimą ir reikalaujame, kad jis įvardytų tą laikraštį, kurio redaktorius yra "šnipas" ir patį redaktorių.

Rezoliucijų komisija:

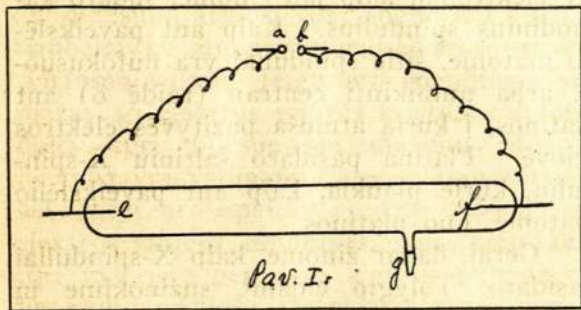
K. B. Karosienė, G. Gudžiunienė,
F. Sirutienė.

Roentgeno arba X-Spinduliai

X-spinduliai yra stačiai elektros veikmės produktas. Idant gerokai X-spindulius supratus, žinoma, reikėtų turėti bent apčiuopą nuovoką apie pačią elektrą. Bet tai perdaug platus klausimas; keliomis eilutėmis, net ir špaltomis čia jo neišgvildensime. Paliksime, todėl, jį pašalyj; pašnekėsime tiktai apie X-spindulius, suprantama, pirmiausiai užkliudydami kathodinius, arba negatyvės elektros spindulius.

Kad dalykas nebutų taip jau baisiai skaitytojui nesuprantamu, aiškinsime jį vientik praktiškais pavyzdžiais. Talpiname du paveikslu; lai skaitytojas nepatingi sekti juos.

Pirmiausiai patirkime, kokią įtakmę ant elektros turi oro spaudimas. Paimkime stiklo triubelę, apie dviejų ar trijų pėdų ilgumo. Kaip ant paveikslėlio parodyta, du brukšniai, paženklininti raidėmis e ir f, lai buna elektrodais, arba elektros pravadais.

Nuo šitų brukšnių lai eina dvi ringės iki raidžių a ir b. Leiskime, kad elektros perdavimo galunės randasi punktuose, paženklinantuose reidėmis a ir b. Dabar, vietoje raidės g, pritaisykime gumo triubelę, kurios kitas galas kad būtų sujungtas su orine pompa. Paleidę elektrą darban, pradėkime pumpuoti iš stiklo triubelės orą. Juo daugiau oro mes išpumpuosime, tuo mažesnis oro spaudimas triubelėj bus. Iš pat pradžių, kol triubelėj oro spaudimas bus vidutinis, elektros kibirkštys susidurs ties rai-

dėmis a ir b. Tai nutiks todėl, kad kelias tarp a ir b yra daug trumpesnis, negu kelias tarp e ir f. Tačiau, kaip tik daugiau oro iš triubelės išpumpuosime, taip greit ir elektros kibirkštys pradės susidurti ne ties raidėmis a ir b, bet—e ir f. Šitai ve, parodo, kad elektros kibirkštys lengviau pereina per skystesnį orą, negu per tirštesnį, arba antraip sakant, mažesnis oro spaudimas lengviau perleidžia elektros kibirkštis, negu didesnis oro spaudimas.

Taige ve, sužinojome, kad pamažinus atmosferos spaudimą, elektros srovėms pereiti kelias pasidaro lengvesnis. Bet jeigu mes, daleiskime, vis daugiau ir daugiau išpumpuotume oro, tada, suprantama, elektros srovės visai nepereitų, nes jų kelyje būtų mažne visuotina tuštuma. Tačiau pumpuojant orą iš triubelės laipsniškai, mes apturime labai gražią regyklą. Šitai, pirmiausiai elektros kibirkštys pereina tiktai siauručiu taku, bet nuolatai orą pumpuojant laukan ir, žinoma, jo spaudimą mažinant, elektros kibirkštys užima vis didesnę ir didesnę taką, iki jos visai neužpildo triubelės. Pagaliaus, triubelė tampa pripildyta rausva šviesa.

Tolygio išpumpuojant orą iš triubelės ir sumažinant jo spaudimą, sakykime, net iki .001 (viena tukstantinė dalis) milimetro gyvsidabrio, vadinasi, padarykime triubelėj orą taip skystu, kad jo pasilikty tenais tik viena-tukstantinė dalis,—pamatysime, rausvas žerėjimas pranyks. Vienok tai nereiškia, jog elektros kibirkščiavimas išnyks visiškai; ne, jisai bus triubelėj, tik ve, labai skirtingas nuo pirmojo: žerėjimas bus nematomas ir jis išeis tiktai iš kathodinio elektrodo. Šitoksai kibirkščiavimas, todėl, ir tėra vadinamas kathodiniaais spinduliais. Kibirkščiavimas, kaip žinome, nėra matomas, tačiau, kada kathodiniai spinduliai atsimuša į triubelės sienas ar kitką esantį vi-

duj triubelės, tada jie išduoda gelsvai žalią spalvą. Su pagalba, kaip žinote, įdubusios lensos (stiklo lėkštės), galima sutraukti spindulius į fokusą arba degamąjį punktą, sakysiu, vidurį, centrą. Šitaip spinduliai sutraukti išduoda labai didelį karštį.

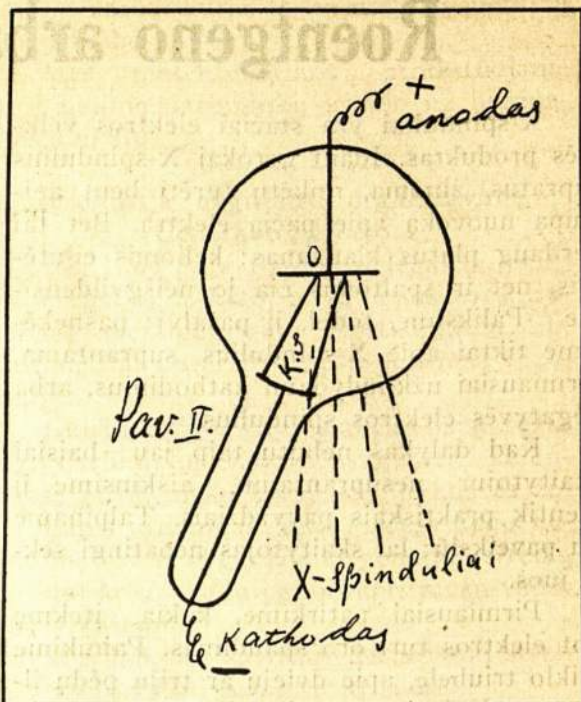
Tarp 1875 ir 1898 metų mokslinčiai vedė gana smarkius ginčus apie kathodinių spindulių prigimtį, arba, sakysiu, naturą. Vieni iš jų, matote, tikrino, kad šie spinduliai yra sriovės negatyviai paleistų dalelių, su labai dideliu greičiu lekiančių nuo kathodo paviršiaus, kiti tikrino, kad tai yra vilnys ethere (nei suprantama, nei matoma tik daleidžiama substancija, per kurią šviesa vilnimis keliauja)—kokia tai rūšis nematomos šviesos. Pagaliaus, tapo patikrinta, kad pirmasai sprendimas yra teisingu. Prie eksperimentinio patyrimo daugiausiai prisidėjo Crookes, Perrin ir J. J. Thomson.

Kathodiniai spinduliai šiandien, suprantama, tėra kaip elektronų sriovė, paleista nuo paviršio kathodo (negatyvių elektronų punkto); jie lekia greičiu 100,000 mylių sekundoj.

Dabar, žinodami, ką reiškia kathodiniai spinduliai, eikime prie X-spindulių. Žinant pirmuosius, bus lengviau suprasti sekančius, vadinasi, X-spindulius.

Roentgen 1895 m., (tuomet profesorius fizikos Wuerzburge, Bavarijoj) atrado, kad kathodiniai spinduliai, atsimušdami į stiklo triubelės sienas, arba į kitką, įdėtą triubelėn, ypač platiną, išduoda kitokio tipo nematomą spinduliavimą, šiandien žinomą kaip X-spinduliai, arba Roentgeno spinduliai.

Ant paveikslėlio 2 mes turime X-spindulių triubelę. Anodas reiškia sriovę pozityvės elektros, gi kathodas reiškia sriovę negatyvės elektros. Raidės K ir S reiškia kathodinius spindulius. Sukapotos linijos reiškia X-spindulius.

Sriovės elektronų, su pašėlusiai dideliu greičiu, lekia nuo kathodo paviršiaus. Šie elektronai, kaip jau žinome, sudaro kathodinius spindulius. Kaip ant paveikslėlio matome, šitie spinduliai yra nufokusuoti, arba nutaikinti centran (raidė o) ant platinos, į kurią atmuša pazityvės elektros sriovė. Platina pasidaro šaltiniu X-spindulių, kurie plaukia, kaip ant paveikslėlio matome, nuo platinos.

Gerai, dabar žinome, kaip X-spinduliai pasidaro. Tolygio eidami, suzinokime jų naturą bei prigimtį.

X-spinduliai, kaip ir kathodiniai spinduliai, negali būti atmuštai (atspindinčiais), perlaužiamais ir poliarizuotais, kaip kad šviesa arba saulės spinduliai. Tačiau X-spinduliai gerokai skiriasi nuo kathodinių spindulių. X-spinduliai kiaurai pereina daugelį daiktų, kadangi kathodiniai spinduliai negali padaryti tai. Paveikslan, X-spinduliai kiaurai pereina per stiklinės triubelės sienas, kadangi kathodiniai spinduliai nepereina. X-spinduliai negali būti iškreipti iš jų kelio magnetu, kaip tai kathodiniai

spinduliai. Neigi X-spinduliai išduoda elektrinį veiksmą—tai tokį veiksmą, kokį mes apturime iš negatyvės ar pozityvės elektros sriovių. Ir X-spinduliai nesusideda iš elektriškai paleistų dalelių sriovių, kaip kathodiniai spinduliai. Pagaliaus, reikia pasakyti, kad tikroji X-spindulių prigimtis da nėra žinoma. Manoma, betgi, kad X-spinduliai yra nereguliaris pulsas (tvinkčiojimas) ethere. Tokio nereguliarinio X-spindulių tvinkščiojimo ethere priežastimi, girdi, esąs staigus kathodinių spindulių dalelių sustojimas, žinoma, atsimušus jiems į kją-nors. Galima sakyti, kad X-spinduliai turi tokią jau giminybę su šviesa, kaip kad trenksmas, padarytas didelės eksplozijos, turi giminybę su muzikos balsu.

Svarbiausioji X-spindulių ypatybė—tai kiaurai perėjimo ypatybė. X-spinduliai, matote, turi galę persimušti kiaurai nekurios daiktus. Jie kiaurai pereina raumenis, medį ir net kelis milimetrus švino. Šitame atvėjy X-spinduliai gali būti tvirtesni arba silpnesni. Tai paeina nuo mažesnio ar didesnio atmosferos spaudimo stiklo triubelėj ir, žinoma, nuo elektros srovių tvirtumo voltais. Jeigu oro spaudimas yra mažas, gi elektros sriovės tvirtos, tai spinduliai turi didesnę persimušimo pajiegą; jie tada yra vadinami "kietais spinduliais"; bet jeigu oro spaudimas yra didesnis, gi elektros sriovės silpnesnės, tada, spinduliai turi mažesnę perėjimo kiaurai pajiegą, ir jie vadinami tēra "minkštais spinduliais".

Yra tam tikros mašinos ir Fluoreskopai naudojimui X-spindulių medicinoj. Daleiskime, žiurint į žmogaus vidurius, gražiai matyti, kaip pilvas, tai susitraukdamas tai ir vėl išsiskēsdamas, varo savo darbą. Žiurint gi krutinēn, matyti širdies darbas. Tēmijant į ranką, matyti tik kaulai; jeigu, daleiskime, yra ant piršto ziedas, tai jis ir matyti gražiai. Žinoma, juo "kie-

tesni" spinduliai, tuo mažiaus raumenų matyti.

X-spinduliai medicinos moksle yra naudingi; bet ne visoms ligoms gydyti, kaip visokie šundaktariai po laikraščius garsinasi. X-spinduliai pagelbsti daktarams pamatyti žmogaus kune tai, ko be jų jokiū budu nebutų galima matyti.

Tamsus, lengvatikis žmogelis, pamatęs laikraštyj kokio šundaktario pasigarsinimą, kad jis turįs kokią tai stebuklingą mašiną ir X-spinduliais gydąs visas ligas,—skubina pas jį ir moka jam riebius pinigūs. Bet koks tai absurdas! Kaip juokingai ir stačiai žioplai atrodo sakyti: "X-spinduliais išgydau visokias ligas"; kadangi X-spinduliais negalima išgydyti nei jokios ligos. Galima tik matyti ligą—ir tai ne kiekvieną—gi jos gydymui reikia tam tikrų vaistų, o ne X-spindulių. Štai ve, jeigu žmogus yra įšautas, tai su pagalba X-spindulių galima pamatyti kulką ar tam panašių dalyką. Jeigu, sakykime, yra kas negerai su kaulu, tai X-spinduliais galima apturėti to kaulo fotografiją ir, žinoma, pamatyti jį.

Visiems patartina šitą straipsnį atydziai perskaityti, o jau ypač tiems, kurie labai tiki visokių šundaktarių skelbimams; eina pas juos ir riebiai apmoka, idant, X-spinduliais pasigydyti nuo visokių ligų. Tokiems žmonėms reikia perskaityti šitą straipsnį bent dešimts ar dvidešimts kartų, idant gerai supratus, ką X-spinduliai reiškia, idant supratus, ar su jais galima nuo visų ligų—kaip šundaktariai skelbiasi—pasigydyti, ar ne. Tokiems žmonėms supratus, ką X-spinduliai reiškia, bus net dvi-guba nauda, tai yra, jie žinos, kas yra X-spinduliai, apie kuriuos jie tiek daug girdėjo, bet tiek mažai žinojo, ir nesiduos šundaktariams išnaudoti, vadinasi, nemėtys bereikalingai pinigų, kuriuos galima juk ant mokslo apversti. Margeris.

Į SIBIRĄ

(Pagal L. Tolstojų, parašė A. Večkys.)

(Taša)

Juozas sėdėjo ir vartė laikraščio lapus, jieškodamas ko tai zingendesnio. Peržiūrėjęs visą galas nuo galo, numetė ant stalo, tartum neradęs nieko naudingo. Jo išvaizda atrodė apniurus, pikta. Pasirėmęs viena ranka ant stalo, pasinėrė kokiose tai svajonėse, jieškodamas kokio tai išėjimo. Už valandėlės nusijuokė vienas sau, ir atsikėlęs ėjo link durų, tarpe kurių susitiko motiną nešant telegramą, ką-tik atėjusią iš artimiausio miestelio. Atplėšęs perskaitė ir džiaugdamasis, patylom, motinos paprašė, kad viską tuojaus prirengtų į kelionę, idant apie tai nepatirtų Solomeja. O jis pats nubėgo persirengt. Jis atrodė dabar linksmas, nes pasitaikė geriausia proga atsikratyt nuo Solomejos. Apsirengęs greit ėjo ant galų pirštų, kad nepadaryt jokio bildėsio. Bet netikėtai tuom sykiu išėjo iš kito kambario Solomeja ir labai nusistebėjo, pamąčius jį apleidžiant ir nieko nepranešus jai. Valandėlę stovėjo akis išplėtus, nežinodama kas pasidarė. Bet supratus kame dalykas ir išsidrąšinus užbėgo jam už akių ir įrėmė drąsias savo akis į jį. Jis pažvelgė piktom savo akim ir pastumėjęs ją į šalį, mėgino eit. Bet buvo sulaikytas Solomejos. Jos veidas persimainė; ji šaukė,—nepalik manęs, nepalik manęs! Imk ir mane sykiu su savim. Kur aš dėsiuos nelaiminga,—meldė apsikabinus.

Juozas atplėšė jos rankas nuo savęs, išsiėmė pluoštelį pinigų ir davė jai. Bet ji, paėmus pinigus numetė juos jam po kojų ir sukandus dantimis tarė:

—Šunie!

Jos ašaros it žirniai riedėjo per veidą. Juozas pasiėmęs pinigus dar valandėlę žiūrėjo į ją, paskui užsisukęs nužingsniavo,

kur arkliai buvo įkinkyti ir kojom kasė žemę, laukdami duodant ženklo bėgt. Juozas meilei atsisveikino su Borisiene ir įsisėdęs vežiman nulėkė it viesula.

* * *

Kaip tos upės vanduo bėga nesulaikomas, taip laikas bėgo minutom, valandom, dienom... Laikas bėga, nešdamas su savim į didesnę prapultį Solomejos likimą.

Ji sėdi prie lango ir laukia, laukia pati nežinodama ko. Pradėjo svajot apie praeitį. Jai akyse pasirodė, vieno dvarponio skaudžiai sumuštas jos tėvas, kuris po kiek laiko mirė, jai esant 7 metų amžiaus. Motina, išgulėjus, džiovos pakirsta, mirė, palikdama dukrelę 10 metų amžiaus. Jai prisiminė visos sielvartos ir vargai, kurie reikėjo pergyvent pas svetimus. Buvo laikai, kada reikėjo but pusnuogei ir pusalkanei, kuomet tarnavo pas blogus žmones, o da kartais gaudavo ir mušt. Bet pergyventa, pamiršta. Jai stojos akyse dabar jos ateitis...

—O varge,—suunkštė, it šuo prispaustas durim ir svyruodama priėjo prie lovos ir gulė skersai. Ašaros jau neriedėjo, tik balsą išdavė iš savęs kokį-tai baisų... Gulėjo ilgai it sustingus, tik krutinė sunkiai al savo. Po valandėlės ištraukė iš pagalvės mažus rubukus ir spaudė prie savęs karštai bučiuodama. Ji visame kame slėpės nuo visų, bet tuo kartu nematė pro užtinusias nuo ašarų akis, kaip Borisienė žiūrėjo pravėrus duris ir matė kaip ji kilnojo drapanukes. Senė, it perkuno trenkta įlėkė kambarin, visa drebėdama iš piktumo. Solomeja, persigandus slėpė po pagalve drapanukes ir atsistojus nuleido galvą žemyn ir nediršo pakelt akių augšty, it kokia nedorėlė.

—Išsikraustyk iš mano namų! tu... tu...

paleistuve,—grąšindama kumščiom rėkė Borisienė.—Išeik kuogreičiausia! Tu netik man ir mano giminėm gėdą padarei, bet ir mano namam,—karščiaوسي senė.

Solomeja drąsiai pažvelgė jai į akis ir ironiškai nusijuokė:

—Tavo giminėm... namam,—šypsodama atkartoto Solomeja.

Borisienė, matydama išjuokiant ją, suriko:

—Ar dar šaipysies, nedorėle!—ir suniauzus kumščias pribėgo prie jos.

Ji pažvelgė ironiškai į ją ir nei žodžio netarus, susirinko savo drapanas ir sudėjus jas į valizą ėjo lauk. Prie durų stovėjo Borisienė, o praeinant Solomejai, padavė jos algą. Pasiėmus 12 rublių algos už 10 mėnesių, išėjo lauk.

Buvo neapsakomas šaltis. Vėjas su sniegu siautė, o ji ėjo... ėjo ir klupo. Pagaliaus išnyko iš akių ir dingo audroj.

* * *

Naktis. Sniegu sulyginta klonis su kalnais. Atrodo lygi it stalas plati lyguma. Nuo mėnulio ir žvaigždžių šviesu. Tyku, tik retkarčiais vėjas dustelėja su sniegu, užlygindamas jos pėdas. Solomeja keliauja brizdama sniegu iki kelių, o retkarčiais ir iki juostai, nes nesimato duobių, klonių—visur lygu. Jos galvoje stovėjo mintis: ar vilkai suplėšys ar pailsus sušals.

Beeinant vis pamazi ilso, nes jau buvo perbridus sniegu apie dvi mylias. Pagaliaus vėl pamatė didelį mišką ir leido savo visas spēkas, kad greičiau priėjus, nes mišku einant netaip svilina vėjas. Nors kelias sniego sulygintas, bet matyt tiesi linija per mišką. Eidama matė retkarčiais perbėgant kiškelį per kelią, nuo ko sudrebėdavo, nes ištolo žiurint pamanydavo kad tai draskantis žvėris. Pagalios jau kojos nuo nuovargio pasidarė it medinės, nelinko; atsisėdo prie pušies pasilsėti. Iš karto visa drebėjo ar tai del baimės ar del šalčio. Pasakui pasidarė šilta ir jau nebuvo baisu,—užmigo. Ir gal butų amžinu miegu užmi-

gus, jei ne Zmitrov, kuris keliavo su valdžios reikalais per mišką ir patėmijęs gulint ant sniego žmogystą, atnešė veziman ir parsivežė namon.

* * *

Solomeja po sunkios ligos jau pradėjo atsigaun. Zmitrovų šeimyna, nors biednai gyveno, bet buvo geros širdies žmonės, todėl ją priglaudė ir dalinosi duonos kąšniu. Pagaliaus nutarė eit ir jieškot kur užsiėmimo mieste, nes ji matė, kad Zmitrovai daug nukencia: del jos nutraukia sau duonos kąšnį, ir del pašalinių kalbų už laikymą pas save “paleistuvės”.

Nors jai gailėjo dukrelės, bet jautėsi dabar laimingesnė.

Dasigavus į miestą, gavo darbą pas Aleksiejevą. Buvo tai turtingas, nevedęs, bet jau ne jaunas, apie 40 metų amžiaus, vyras. Mylėjo baliavot su draugais, kaip jis pats ir su moterim. Vieną kartą buvo užsikvietęs savo pažįstamus ir pakėlė pokilį, nuo kurio ir pats buvo įsilinksminęs pusėtinai. Už įvairius gėrimus atėjo žydėlis užmokesnio. Solomeją pasišaukęs, davė savo raktus ir siuntė iš kito kambario skrynios atnešt pinigų 40 rublių, nes pačiam buvo persunku. Solomeja nuėjo kitan kambarin, bet negalėjo atrakyt skrynios, tai pasišaukė koridoriui stovinčius Tirošką su motere. Tiroškai atrakinus, Solomeja atskaitė 40 rublių ir užrakinus, atnešė Aleksiejevui.

Tiroškam parupo matyti pinigai ir darė įvairius planus, kaip galima butų prieit prie jų.

Kadangi jau buvo po dvylikai nakties, tai svečiai išvaikščiojo namo, nes degtinė visus pailsino. Aleksiejėvas, nors strapinėdamas, bet pradėjo kabinėtis prie Solomejos. Nors ji nekenė jo ir nemanė jam atsiduot, bet švelniai apsiėjo su juom nenorėdama užpykinti. Kuomet jis nusvyravo prie stalo ir pilstė į dvi tauri vyno, tai pro atvirą duris pasišaukė Solomeją Tiroška, ir padavęs popierėlyj suvyniotų miltelių,

pasakė: "ipilk šitų miltelių jam į stiklą, tai jis lengvai užmigs ir tu busi liuosa nuo priekabių. Ji, paėmus tuos miltelius, nemanydama nieko blogo, įpylė taurėn, kuomet jis nuėjo pečiun malkų įdėt. Solomeja padavė vieną taurę jam, o antrą pasiėmė pati, ir šypsodamos tuščią "išgērė". Aleksiejevas linksmi paėmęs iš jos taurę, pakėlė į viršų ir išgērė už jos sveikatą.

Nėpoilgam jis sudribo ant grindų. Solomeja ramiai nuėjo ant viršaus gult. O Tiroškai, žinodami, kad jis jau neatsikels, paėmė raktus nuo jo ir pradėjo kraustyti skrynią. Apkrausčius, pranešė policijai apie žmogžudystę. Solomeja jau miegojo, kuomet žandarai atėjo, ištraukė iš lovos ir aprengus nuvedė kalėjiman.

Po tiek vargo, rupescio, ašarų, vėl likimo žiauri ranka pastumėjo ją į naują nelaimę...

(Toliau bus)

Tikroji Meilė

Vasaros saulėta diena baigiasi. Raudoni, it krauju nudažyti saulėleidžiai nusidriekė per visą vakarinę padangės skliautą lyg pranašaudami koki-tai kruviną pavojų. Naktis jau artinosi, žmonės apleido savo sunkų dieninį darbą, visi skubinosi į pasilsį. O ten už miesto, siauru pievos takeliu, matosi slenka du šešėliai link sraunaus upelio, vingiuojančio palei mišką, kurį žalių medžių šakelės laiko apglėbę prieglobstyj savo.

Kas ten per šešėliai slenka? Argi tie šešėliai nejaučia sunkaus dieninio darbo? Ar jiems nerupi tas malonus nakties poilsis, kodėl jiedu traukia tuo gamtos ištaisytu takeliu? Tai ne! Jiedu yra tie patys sunkaus darbo skruzdėlės, kurie per dienas sunkiai dirba. Bet jie eina ten paupelin pasigērėti gamtos gražumu, pasiklaustyti balselio paukštelių ir išsireikšti vienas kitam tikros meilės, degančios širdies, jausmus.

* * *

Raudoni lyg kraujuoti padangės ruožai pasikavojo ten toli, toli už kalnų. Nakties tyła užviešpatavo. Tik kur-nekur retkarčiais pasigirsta paukštelių balselis, giedančio savo naktinę melodiją. Mėnulis, išlindęs iš šviesiai melsvų debesėlių, pilnu savo veideliu apšvietė upelio krantus, ir ten po žaliom beržo šakelėm sėdi du šešėliai susiglaudę į kruvą. Tai buvo tie, ką prisizadėjo buti ištikimais draugais per visą savo gyvenimą. Jos malonus, šviesiai geltoni plaukai, nusidriekę ant jos krutinės, rodos kaipo kokia skyda pridengus laiko jos jautriai alsuojančią krutinę širdį...

—Onute, ar tau nemalonus yra šitas gamtos darželis? Žiurėk kaip puikiai upelis liuosai sau sriuvėna tarp žaliuojančios pievelės. Klausyk kaip maloniai paukšteliai savo giesmeles gieda. Kodėl taip nuliudus?

—Taip, Joneli, malonu, bet mano širdis trokšta žinoti, ar visuomet bus mums taip malonu, ar neiškils kada-nors sunkaus gyvenimo banga, ar nėra tarp mūsų veidmainysčių?..

—Ne, Onute! Lai buna šitas aiškus veido padangės mėnulis mūsų liudininku, lai buna šis žalias berželis mano teisėju, jei aš sulaužysiu savo prizadėjimą. Jei žiaurus likimas išplėštų tave iš mano glėbio ir aš ten eisiu...—pratarė Jonelis, prispausdamas savo lupas prie jos, ir pasigirdo ilgas, ilgas bučkis ir prisizadėjimas.

* * *

Saulutei tik-ką pakilus ant rytinio padangės skliauto, sušvilpė-sukaukė dirbtuvių švilpukai, prikeldami iš miego darbo skruzdėles, prizadino ir Onutę. Pasipylė ant gatvių žmonės su išblyškusiais veidais, visi skubinosi, kad nepavėluoti, kad negauti nuo boso koliojimų. Dirbtuvių švilpukas davė paskutinį ženklą, kad kožnas turi stot ant savo vietos ir Onutė mitriai jau sukasi apie savo mašiną. Tik štai lyg perkuno trenksmas, sutrėškėjo-subraškėjo dirbtuvės mašinų ratai, sukaukė, lyg išalkę vilkai, diržai ir, špizinis ratas, krisdamas ant

Onutės mašinos, parbloškė ją ant žemės. Žmonės pradėjo rinktis iš visų pusių pažiūrėti kas atsitiko. Tuo tarpu pasigirsta storas darbdavio balsas: "Visi prie savo vietų, ko žiopsoti", ir žmonės grįžo atgal, kartodami: "Onutė neteko rankos, Onutė neteko rankos". Tuo tarpu pribuvo vežimas ir Onutę paėmė į ligonbutį.

Jonelis kitoje dirbtuvėj linksmai dirbo per dieną, svajodamas, kaip bus jam malonu vakare pamatyti Onutę, kaip bus jam malonu pranešti apie savo laimėjimą, nes tą dieną gavo pakelti mokestį. Vakare, pabaigęs darbą, kuomet dirbtuvės švilpukas sušvilpė, paliuosuodamas nuo darbo, Jonelis bėga, skubinasi į namus, kad greičiau atlankius Onutę. Tik, štai, netikėtai pro kitus praeidamas, išgirsta šnekant: "Onutė neteko rankos, Onutė neteko rankos".

—Kas, kur, kam, kokia Onutė?—teiravosi Jonelis.

—Nugi Motor Car Co. No. 2 dirbo tokia Onutė, geltonais plaukais,—atsako jam.

Jonelį it šaltū vandeniui kas butų perpylęs, kuomet išgirdo dirbtuvės vardą ir pasileido bėgti, kur Onutė gyveno. Onutės namuose sužinojęs kokiam ligonbutyje Onutė guli, skubinosi jos atlankyti. Dasigavęs ligonbutin, pamatė Onutę visą apraišiotą. Ji gulėjo su išblyškusiu veidu, užmerktom akutėm, nebebuvo gyvasties ženklų ant jos. Jonelis, bijodamas Onutės sujudinti, kad kraujas nepradėtų smarkiau bėgti, tykiausiai priėjęs atsiklaupė prie lovos. Onutė pravėrus akis ir pamačius Jonelį, ištiesė savo sveikąją ranką ir pratarė:

—Tai tu atėjai, Joneli! Gerai, kad atėjai, pasakysiu aš tau paskutinį sykį sudiev! Sudiev, Joneli, paskutinį sykį, nes mūsų laimę prarijo tas kapitalizmo smakas. Neilga buvo mūsų laimė, netekau aš dešinės rankos ir baisiai sumalė koją. Sudiev, Joneli, jieškok sau kitos mergelės, nes aš tau nebereikalinga esu, aš gal čia pabaigsiu savo gyvenimą, bet kad ir išeisiu, jau aš tau nebereikalinga busiu... Dar

norėjo ką-tai daugiau kalbėti, bet Jonelis nebedavė, paėmė jos rankutę ir priglaudęs prie lupų pratarė:

—Nenusimink mano Onute! Nors tas prakeiktas likimas ir kapitalizmo ryklys atėmė tau rankutę, suardė sveikatą, bet neįveiks sutraukti meilės ryšių. Jiems gardus buvo tavo kraujas ir ašaros,—lai jie atsigėri dabar, bet nenuplaus nuo manęs tavo meilės ir keršto prieš juos. Buk rami Onute, greičiau pasveiksi, o aš nesulaužiau savo prizadėjimo ir pasilieki mano amžina drauge. Nors galanda dantis tas vargdienių ryjūnas, bet jis nepajiegs tave išplėšti iš mano rankų.

Ir dar sykį prispaudęs jos rankutę prie savo lupų, paliko ją ilsėtis.

Dar kelis sykius atlankė ją Jonelis ligonbutyje, o išėjus iš ligonbučio nuėjo pas teisėją ir susirišo amžinu meilės ryšiu. Tai buvo tie du patamsio šešėliai...

Tai tikrosios meilės šešėliai!

Lakštingalos Vaikas.

Vargdienė Sesutė

(Poezija prozoj)

Vargdiene sesute! Pakilk iš to sunkaus letargo miego, pakrapštyk savo akis ir pamatyk, kas dedasi pasaulyje, kokie išnaudojimui spaudžia tave. Pamatyk, kaip ta purvina tamsybės skraistė, dengia tave nuo pasaulės grožybių ir veda prie kelio prazuties; pamatyk, kaip ta nedirbančioji klesa supančioja tave tamsybės retėžiais ir neleidžia žengti pirmyn. O pamačius pradėk išvaduoti save.

Vargdiene sesute! Gana jau miegoti, nes aušra jau aušta naujosios gadynės ir ten rytuose jau teka laisvės saulutė, rodydama tau kelią, kuriuo eidama galėsi išsiluosuoti ir nutraukti pančius vergijos. Pamesk tą savo pletkavimą ir girtuoklystės purviną kelią, kuriuo ikišiol keliavai apdengta juoda kunigijos skraiste. Stok po raudonu ženklų meilės ir brolijos.

Vargdiene sesute! Jau paskutinis laikas atėjo tavo išsiliuosavimo. Jau laikrodīs išmušė paskutinę valandą, kuomet turi trukti retėžiai tamsybės ir užgrabinių svajonių. Jau laikas atėjo kuomet tavo sesutės šaukiasi tavo pagalbos; tas šauksmas jau skamba po visą pasaulį: "Sesute, kilk iš paniekinimo, skurdo ir vargo".

Vargdiene sesute! Nepraleisk to balso pro ausis, kaip girioj šaukiančio, nepraleisk to brangaus laiko, kuomet laikrodīs išmušė paskutinę valandą tavo išsiliuosavimo. Bet uždegk savo krutinę širdį meilės ir brolybės ugnimi, lai šaukiasi ir tavo balsas atkeršijimo, už nekaltą kraują ir ašaras prieš tavo skriaudėjus. Lai pakyla iš žemės tas kraujas ir ašaros, lai pakyla tos kruvos supuvusių lavonų... O pakilę, lai nušluoja nuo žemės visus vargdienių prispaudėjus.

Vargdiene sesute!...

Lakštingalos Vaikas.

TU RAMIAI ILSIESI.

(Aukauju A. Jaškauskienei,
Binghamton, N. Y.)

O brangus vyreli!

Nuo manęs atskirtas,

Tu ramiai ilsiesi,

Neb'jausdams vargų.

Aš viena palikus

Su mažais vaikeliais,

Kenčiu ir dejuoju

Prislėgta vargų.

Tu ramiai ilsiesi,—

Tau čiulba paukšteliai,

Ir švelnus vėjelis

Glosto tavo kapą.

O man širdis alpsta,

Ir ašaros bėra,

Kai klausia vaikeliai:

"Mama, kur mūs papa"?

Tu ramiai ilsiesi,

Tu nieko negirdi,—

Nejauti sunkybių

Likimo žiauraus.

Aš skurde palikus,

Tarpe svetimųjų,
Turiu dar gyventi,
Kankintis ilgiau!..

Laimutė.

NELIUDĖKIE MOTINĖLE.

Neliudėkie motinėle savojo sunelio,
Nors jieškosi, nesurasi jau jojo kapelio;

Nei gėlių vainiko ant karsto nedėsi,

Nei savo akelėms daugiau neb'lydėsi.

Nes jis žuvo tenais toli, tarp trenksmo
kanuolių,

Su daugybe kitų brolių, pasaulio varguo-
lių

Tad gana alsinti liudėsiais širdelę;

Likai viena skursti, vargo našlaitėle.

Turtuolių godumai tau laimę prarijo,

Ir tavąją viltį išplėšė žiaurieji;

Dar džiaugias tironai, kad kryžių pri-
statę,

Milionų našlaičių ašaras pamatę.

J. Aceris.

RUSIJA.

Tolimuos rytuos, plačioj šalyje

Saulė teisybės jau užtekėjo;

Ten žmonės sukilo ir kovot pradėjo,

Sugriovė galybę baisaus niekadėjo.

Vėl šiaurės vėjai pusti pradėjo,

Debesėlis tamsos ant jų užėjo;

Linksta medeliai nuo smarkaus vėjo,

Džiusta tos gėlės, kurias pasėjo.

Bet turim viltį, kad tas pats vėjas

Nupus tamsybes laikui atėjus,

Suramins žmones ilgai kentėjus,

Nustums į šalį svieta piktadėjus.

Užžibės saulė, išnyks tamsybė,

Truks tie retėžiai, gyvuos liuosybė,

Išnyks širdies skausmai, užstos links-

[mybė,

žus vaidai, peštynės, gyvuos liuosybė.

Ant viso pasaulio vienybė užstos,

Gyvent ant svieta niekam nenubos,

Kaip brolis brolių viens antrą guodos,

Pakol amžins sniegas žemę neužklos.

F. Čiasas.

Sveikatos Skyrius

VIDURIŲ UŽKIETĖJIMAS PAS VAIKUS.

Rašo Dr. A. J. Karalius.

Vidurių užkietėjimas pas vaikus padaro daug vargo motinai ir neretai gydytojui suteikia sunkią problemą išrišti. Delto, kad, kaip pamatysim, yra daug priežasčių, kurios šį keblumą pagamina.

Nemaža kūdikių turi įgimtą vidurių užkietėjimą, kurį pagamina įvairių-įvairiausių anatomiški nedatekliai. Pavyzdžiui, mėšląžarnė gali būti persiaura, prilipusi, ar kokioj nors vietoj sutraukta. Kartais visai nėra atvaros.

Storosios žarnos gali būti kaip nors susiraičiusios, ir delto atmatos sulaikomos; arba kartais visai truksta kokios-nors dalies storųjų žarnų. Plonosios žarnos gali būti kaip nors susiraičiusios, susipynusios; kartais nėra atvaros tarpe storųjų ir plonųjų žarnų. Ir taip toliaus.

Vėlesniam amžiuje vidurių užkietėjimas dalinasi į du skyrius: (a) staigus ir (b) lėtas (chroniškas) vidurių užkietėjimas.

Staigus vidurių užkietėjimas pasidaro delei žarnų susipynimo, vidurių ar žarnų uždegimo, ligų jaknų, smegenų, užkrečiamų ligų ir tt. Kartais kirmėlės pagamina staigų vidurių užkietėjimą. Aišku, kad šiame atsitikime pirmiausia reikia surasti priežastį ir ją prašalinti.

Chroniškas vidurių užkietėjimas kartais gali pasidaryti delei kokio-nors anatomiško nedatekliaus, ligos mėšląžarnės ir tt., bet dažniausia priežastis yra sekancios:

Žarnų nusilpnėjimas, kuri pagamina motinos nenormalis žarnų veikimas, vaisčiai, netikęs maitinimas, netikęs vidurių išsivalymas arba buvęs žarnų uždegimas.

Dažnai pastebima, kad jei motina kenčia nuo vidurių užkietėjimo, tai ir jos kūdikis su laiku susilaukia tą patį. Praliuosau-

vus motinos vidurius, kūdikio viduriai prasiliuosuoja. Jei motinos viduriai yra visada sukietėję, tai ir kūdikis laikui bėgant taps žarnų nusilpimo (vid. užkietėjimo) auka.

Dažnai vaikas nelabai miega, daug verkia ir tt. Geraširdė kaimynė, akušerė ar motina susiranda kokių nors lašų ir duoda vaikui. Tam tikslui vartojama degtinė, opiūmo išsunkos (aguonių pienas), remnėlės ir kas kita. Nėra abejonės, kad tai kūdikio žarnas nusilpnina.

Kitą vertus motinos pienas gali būti netikęs. Jei piene randasi permaža riebalų ar cukraus, tai kūdikio viduriai užkietėję ir žarnos silpsta. Motinai reikėtų duoti savo pieną išgaminuoti, ir tada būtų galima, maistą pritaikant, pataisyti ir kūdikio kentėjimus prašalinti. Arba jei kūdikis gauna perdaug pieno, tai jo viduriai irgi gali sukietėti. Maitinant kūdikį karvės pienu žarnos da greičiau silpsta, jau nekalbant apie visokius dirbtinius miltus, kurie visuomet kūdikio virškinimą suardo.

Paskui, reikia atminti, kad vidurių išvalymas reikalauja savo laiko. Dažnai vaikai užmiršta, stengiasi atidėlioti gamtos reikalavimą, kad daugiau laiko liktų žaidimui. Ir su laiku jie tampa aukomis užkietėjimo. Man paklausus motinos: "Ar matei kada vaikas eina į "toiletą", kiek išmatų išeina"? visada su nusistebėjimu atsakoma: "Ne, aš nepatėmijau; tikrai nežinau". Tuo budu vaikas pripranta prie nereguliario vidurių išvalymo. Ir noriu pasakyti, kad del šitos vienos priežasties daugybė vaikų bereikalingai yra varginama visokioms pilėmis arba skystimais, kurie žarnas da labiau nusilpnina.

Ant galo perdidelis smegenų varginimas. Vaikas kartais perdaug mokinasi, mažai tyrame ore buna, miega ten, kur nėra

tyro oro, delto nusilpsta, nuvargsta, tada ir viduriai negali prideramai dirbti.

Taigi matote, kiek daug priežasčių pagamina vidurių užkietėjimas pas vaikus. Delto ir gydymas turi būti pritaikytas kiekvienam vaikui. Geriausia pasitarti su gydytoju, kuris šiame dalyke nusimano.

Nuo Redakcijos. Dr. A. J. Karalius prizadėjo mums atsakinėti į įvairius klausimus,

lytinčius sveikatą, ypatingai moterų ir kūdikių. Todėl meldžiame "M. B." skaitytojų siųsti tokius užklausimus "Moterų Balso" redakcijai.

Klausimai turi būti kiek galint trumpi, aiškūs, rimti ir surašyti juodila (ne pašiuiku) ant vienos popierės lakšto pusės. Ant abiejų pusių popierės rašyti klausimai nebus imami atydzion.

K O R E S P O N D E N C I J O S

MILWAUKEE, WIS.

Nors mūsų mieste lietuvių randasi nerdaugiausia, bet progresyvis darbas varomas sparčiai pirmyn. Iki šiol čia visą draugijinį veikimą atlikdavo vyrai. Moterų beveik buvo visai negirdėti. Net ir manyti nesinorėjo, kad vietos moters pradės ką-nors tokio veikti. Bet, ačiu LSS. 119 kuopos draugams ir d. V. Andriulevičiui, balandžio mėn. tapo suorganizuota L. M. P. S. 89 kuopa.

Minima kuopa veikia pagal savo išga- lę. Paskutiniame savo susirinkime nutarė laikyti susirinkimus du kartu į mėnesį,— vieną kuopos reikalų apsvartymui, o kitą, kaipo lavinimuisi. Taipgi buvo skaityta pasveikinimas, prisiųstas iš L. M. P. S. centro, kaipo naujai kuopai. Visos labai pasitenkino iš to ir pasizadėjo varyti savo užbriežtąjį darbą pirmyn, ir stoti į darbininkų pasaulio kovą už geresnį gyvenimą ir susipratimą. Taip-pat nutarta užsisakyti literatūros ir pradėti platinti tarpe vietos lietuvių. Nutarta surengti draugišką išva- ziavimą ir prakalbas.

Tai nėra taip didelis darbas atlikta, bet visgi yra linksma, kad ir mūsų kolonijos moters, neatsizvelgdamos į gyvenimo aplinkybes, kaip jos yra sunkios, pradeda organizatyvį apšvietos darbą, kuris žadina miniose klesinį darbininkų susipratimą ir riša mus į vieną jėgą kovoj su darbininkų klesos išnaudotojais.

Darbuokimės sesutės nenuilstančiai, prisidėkim savo darbu prie iškovoavimo geresnės ateities, tada tik nereikės dirbti ki- tiems. Neišnaudos mus taip, kaip dabar. Mūsų išnaudotojai pasiliks nelaimingais be mūsų darbo, o mes turėsime pilną teisę naudotis tais darbo vaisiais, kuriuos mes padirbame.

Liepos 13 d. LSS. 119 kp. turėjo savo lavinimosi susirinkimą. Prelegentu šio susirinkimo buvo d. J. A. Dementis, kuris savo užduotį atliko labai gerai ir visi likosi užganėdinti. Paskui buvo skaitytas Amer. Soc. Partijos skilimo istorija iš "Mūsų Tiesos". Mat kai-kuriems draugams buvo neaišku, kas suskaldė Soc. Partiją. Perskaičius aiškiai pamatė, kad priežastimi skilimo ne kas kitas kaltas, kaip tik Berge- riai ir social-patriotų darbas, išbrau- kiant suvirš 40,000 pilnai užsimokėjusių narių.

Labai smagu pastebėti, kad nariai skaitlingai lankosi į susirinkimus ir atsive- da naujų draugų prisirašyti prie kuopos.

Lavinimosi susirinkimai buna antrą nedėdienį kiekvieno mėnesio, 861 — 1st Ave. Todėl visi yra kviečiami lankytis į susirinkimus ir laisvai lavintis.

T. Miliauskas.

BAYONNE, N. J.

Metai laiko atgal čia gyvavo L. M. P. S. 45 kuopa ir nemažai prigulėjo kuopoj

narių, atsizvelgiant į Bayonnės lietuvių skaitlių. Bet užėjus pereinamais metais reakcijai, kuopa negalėjo pasilaikyti, kadangi nebuvo kam gerai organizacijos reikalus išaiškinti. Nors LSS. 36 kuopa čia gyvavo, bet ačiū kai-kuriems jos nariams, kurie per savo nesusipratimą stengėsi palaidoti L. M. P. S. kuopą. Tokiu būdu L. M. P. S. kuopa mirė. Kad ir kai-kurios stengėsi palaikyti, bet pasirodė per sunku. Reikės palaukti, kol apsisistos siautus reakcija, tuomet yra viltis, kad ir vėl Bayonnės moters suorganizuos Susivienijimo kuopą, ir skleis apšvietą ir susipratimą vietos moterų tarpe.

Vienok, Bayonnės moters labai lėtai eina prie susipratimo. Ir tos moters, kurios pirmiau buvo pradėjusios jau protauti, da ir dabar tebestovi ant vietos, neina pirmyn. Kodėl taip mes atsilikom, Bayonnės moters, nuo progreso?—Todel, kad mes snaudžiam, neprotaujam. Kodėl šiandien taip užviešpatavo tamsybė Bayonnėj?—Todel, kad mes leidžiam visokiems elementam, atvykusiems platinti tamsybę.

Bayonnėj yra suorganizuotas "Raudonasai Kryžius", kuris prisidengęs Lietuvos šelpimo skraiste, varo tamsybės darbą. Jis pradeda pavergti Lietuvos darbininkus, o ne sušelpiti. Kam gi šie šie jie tveria lietuvišką armiją Bayonnėj prie to kryžiaus? Todel, kad siūsti Lietuvon ir mušti bolševikus, savo brolius, kurie nori sau laisvės iškovoti.

Taigi, mes, kurios skaitome "Moterų Balsą" pasirupinkime pirmutinės stoti į organizuotų moterų eiles ir parodykime pavyzdį visoms moterims. U. Gavėnienė.

HART, MICH.

6 d. liepos įvyko lietuvių fermerių piknikas ant S. Boivido farmos. Viskas gražiai pavyko ir nemažai atsilankė svečių. Buvo žaidžiama įvairūs žaislai, lenktynės šokiai ir tt. Iš kitur atvažiuavę svečiai gėrėjosi puikiais javais, ypatingai rugiais ir

kviečiais, kurie dar ant laukų stovėjo. Kornai taipgi gerai užderėjo.

Ten Buvęs Roselandietis.

LAWRENCE, MASS.

II Rajono išvažiavimo pasekmės.

LMPS. II Rajonas turėjo 19 d. liepos išvažiavimą Socialistų parke, Lawrence, Mass.

Išvažiavimas buvo labai puikus, nes svečių ir viešnių iš visų Mass. valstijos miestų buvo privažiavę labai daug. L. M. P. S. II Rajonas turės gražaus pelno.

Nors žmonės dar nuvargę nuo buvusių streikų, bet rengimus progresyvių moterų labai remia. Aukuras.

LAWRENCE, MASS.

Liepos 12 d. LMPS. 8 kuopa surengė pikniką. Diena buvo graži, publikos prisirinko pusėtinai. Buvo skiriamos dovanos tai, kuri gražiausiai padainuos: dainavo daug moterų ir merginų,—dovaną laimėjo M. Blaževičiūtė. Antra dovana buvo tai, kuri greičiau suvalgys obuolį;—tą dovaną laimėjo d. J. Ratkauskiūtė iš Haverhill.

Liepos 19 d. LMPS. II Rajono buvo piknikas; publikos atsilankė pusėtinai. Nors tas piknikas buvo linksmas, bet gaila, kad lietus sulaukė kitų miestų kuopas, kurios negalėjo atsilaukiyti. E. M. Makienė.

WATERBURY, CONN.

Iš LMPS. 12 kp. veikimo.

13 d. liepos tapo surengtas išvažiavimas Lakewood parke. Jaunimo prisirinko gana daug. Žaislų, dainų, linksmybės buvo užtektinai visiems. Taipgi daug literatūros buvo išplatinta. Abelnai, galima buvo visukuom gėrėtis. Kuopai pelno liks virš \$15.00. Geistina ir daugiau panašių išvažiavimų surengti, jei būtų galima.

Liepos 20 d. buvo surengtos diskusijos. Diskusuota klausimą: "Ar suteikimas moterims balsavimo teisių prisidės prie pagerinimo darbininkų buvio. Diskusijos tęsėsi apie tris valandas. Susirinkusieji aty-

džiai klausėti diskutantų, o pasibaigus diskusijoms išreiškė pageidavimą tankiau rengti panašias diskusijas įvairiose temose taip, kad ir moters galėtų kuom nors užsinteresuoti. Buvo rinkta aukos padengimui rengimo lėšų; surinkta pakankamai aukų, ir da atliko \$1.02.

Geistina butų, kad Waterburietės moters atkreiptų daugiau atydzios į panašius parengimus ir lankyto kuodaugiausiai, nes ten jos sužinotų daug naudingų dalykų. Laikas jau pradėti viešame gyvenime dalyvauti ir sykiu su vyrais savo reikalus ginti.

Teta.

ŠEIMYNINKIŲ SKYRIUS

KONSERVAVIMAS VAISIŲ IR DARŽOVIŲ.

Konservavimui vaisių ar daržovių tik-tai du dalykai yra reikalingi. Butent, kad dedant į "kenus" ar stiklinius indus vaisiai bei daržovės būtų karštos ir kad indai, į kuriuos sudedama daržovės bei vaisiai būtų tvirtai uždaryti, taip kad oras negalėtų niekur įsiskverbti.

Kaip tik-tai oras gauna progą įeiti į indą su vaisiais ar daržovėm, tai vaisiai pradeda gest, nes ore randasi visokios bakterijos, kurios gadina maistą.

Geriausi indai konservavimui vaisių ar daržovių yra, žinoma, blekiniai "kenai", bet kadangi tuos kenus reikia mokėt uždaryt, ir reikia tam tikrų prietaisų prie jų uždarymo, tai paprastai šeimyninkei nėra galima juos vartot. Yra tam tikrų stiklinių indų ir "kenų", kurie lengvai užsidaro ir kiekviena šeimyninkė gali juos vartot. Perkant tuos indus reikia tēmyt, kad jie kuotvirčiausia būtų uždaromi, nes kitaip sudėtas į juos maistas suges.

Reikia taipgi tēmyti, kad vaisiai ar daržovės skiriamos prezervavimui būtų šviežios, kad procesas puvimo nebutų juose jau prasidėjęs.

Vaisiai laikosi geriau jei dedama į juos tiek cukraus, kiek reikalinga delei skonio, valgant juos.

Vandens reikia pilt tik-tai tiek ant vaisių, kiek reikalinga, kad cukrus ištirptų, daug vandens užpylus, vaisiai netenka savo skonio.

Ne visos daržovės vienodai duodasi prirengti ant žiemos. Šabelbonai lukštuose, padėkim, reikia labai atsargiai prirengt, nes jie greitai genda; pamidorai (tomatos) gi gerai laikosi per visą žiemą ir jos lengva prirengt. Vaisiai beveik visi gerai duodasi užlaikyt.

KONSERVUOTOS "PYČĖS".

Ant 4 svarų "pyčių" reikia imt 1 svarą cukraus. Nulupk ir apibėrus cukrum palik stovėti per naktį. Ant rytojaus užvirink jas ir sudėk į indus, tuoj dručiai uždaryk ir padėk šaltai.

"PYČĖS" KITOKIU BUDU.

Labai gerai laikosi "pyčės" pritaisytos sekamai: Imk pusę svaro cukraus ant kiekvieno svaro "pyčių". Supilk cukrų į puodą ir užpilk po pusę pantės (vieną stiklą) vandens ant kiekvieno svaro cukraus. Pavirink cukrų iki jis visai ištirps, ir sudėk į jį nuluptas "pyčias"; pavirink jas 10 minutų ir sudėk į tam tikrus išvirintus, karštus indus ir tuoj uždaryk, kad oras neįeityt. Uždarant užpilk po biskį ištirpyto vaško ant viršaus ir tada uždėk viršelius. Vaškas užšalęs neprileidžia oro į vidų.

"PYČĖS" DA KITOKIU BUDU.

Paimk gerai prinokusias pyčias ir išimk atsargiai iš vidaus kaulukus. Į jų vietą pripilk smulkaus cukraus ir laikyk ant saulės, kol jos gerokai apdžius, bet ne visai sudžius. Sudėk į indus, užtaisyk gerai viršelius ir padėk šaltai. Taip prirengtos pyčės, sakoma, esančios labai gardžios.

REYNOLD'O BUDAS VAISIŲ KONSERVAVIMUI.

Ant trijų ir pusės svaro cukraus imk 1 galioną vandens, pavirink iki cukrus visai ištirps ir atšaldyk jį. Sudėk vaisius (kokius nori konservuoti) į indą, kuriame manai juos laikyti, užpilk tuo ištirpytu cukrum ir sustatyk visas bonkas su vaisiais kiek jų prirengi į didelį katilą su šaltu vandeniu, užkask tą katilą, užvirink, ir kada užvirs vanduo, pavirink smarkiai apie 3 minutes ir tuoj užtaisyk gerai viršelius pirmiau užpylus vaško ant viršaus.

Šitaip rengiama tiktai minkštus vaisius ar uogas, kurios nereikalauja ilgo virinimo.

KRIAUŠĖS.

Nulupk tiek kriaušių, kiek nori jų konservuoti, sudėk į puodą ir užpilk tiek vandens, kiek reikalinga sulties jų prirengimui, bet nedėk cukraus. Apdengk puodą gerai ir virink kriaušes tol, kol bus min-

kštos. Įdurus šakute gali patirt jų minkštumą. Kada jau minkštos, įpilk tiek cukraus, kiek reikia delei gero skonio. Pavirink 5 minutes ir sudėjus karštas į karštus išvirintus tam tikrus indus tuoj užtaisyk gerai, kad oras neprieitų ir padėk šaltai.

Nėra reikalo, kad vanduo apsemtų visas kriaušes verdant, nes kada jos verda gerai uždengtos, tai gerai išverda ir tos, kurios neapsemtos vandeniu.

Visus vaisius ar uogas reikia pavirint su cukrum tiek, kad būtų minkšti ir tuoj karštus sudėti į indus ir gerai uždaryt.

Indai, į kuriuos dedama vaisiai turi but švariai išmazgoti ir išvirinti gerai pirm naudojimo. Reikia išvirint ir laikyt karštam vandenij, kol bus reikalingi, taip kad jokių bakterijų juose nebutų, kurios gadina maistą. Karštis išnaikina visas bakterijas ir todėl reikia juos virinti.

Apie daržoves bus sekančiam "Moterų Bals" numeryj. J. B. Šuk-nė.

Liet. Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai

KLAIDOS PILD. KOMITETO POSĖDŽIO PROTOKOLE.

Nežinau, kieno priežasties delei, vienok Pild. Komiteto posėdžio protokole, kuris tilpo "M. B." No. 6, yra įvykę kelios klaidos. 1) M. Michelsonienė balsavo prieš tą dalį 15-to tarimo, kur nutarta pakelti prenumeratą "M. B." iki \$1.25. Ji taipgi balsavo prieš tarimą 16, kur nutarta vietoj 35 nuoš., agentams duoti tik 25 nuoš. Protokole pažymėta, jog tie tarimai likosi priimti vienbalsiai.

Taipgi jokių budu negaliu suprasti, iš kur draugės gavo tą supratimą, jog "M. B." redaktorė atsiėmė savo rezignaciją. Nieko panašus posėdyj nebuvo. Kai kurioms draugėms užsigynus savo pirmesnio tarimo ir vienai draugei Petrikienei paprašius, draugė Šukienė sutiko dirbti prie "M. B." tol, kol surasime tinkamesnę, kompetentišką (pačios draugės Šukienės

žodžiai) redaktorę, kuria busime patenkinotos. Pastebėjus vienai draugij, jog už trijų mėnesių bus redaktorė renkama referendumu, ji sutiko pasilikti tol, kol referendumas išrinks kitą. Visos narės su tuom sutiko tylėjimu ir tuom redaktorės klausimas likosi užbaigtas, tik pačiai draugei Šukienei prašant, posėdis sutiko leisti parašyt naują rezignaciją, nes pirmoji buvo netinkama spaudai. Jei ji jau būtų atsiėmus rezignacija, tai, kam gi reikalingas tas jos perrašymas ir "M. B." talpinimas. Jei drgė Šukienė ištiesų atsiėmė savo rezignaciją, tai turbūt po uždarymui posėdžio, kuomet aš ji buvau apleidus. M. Michelsonienė.

Redakcijos prierasas.—Reikia stebėtis iš drgės M. Michelsonienės nesupratimo svarstomų klausimų ir organizacijos tvarkos. Ir tokios ypotos renkamos į svarbiausią organizacijos įstaigą—Pildomąjį Komitetą.

Mes nežinome, kaip d. Michelsonienė balsavo "prieš" ar "už" 15 ir 16 tarimus, nes dalyvavusi tame posėdyje redaktorė netėjimo kas kaip balsavo šiuos tarimus, bet kas del redaktorės rezignacijos, tai buvo šitaip:

Kada redaktorės rezignacijos klausimas tapo pakeltas, posėdžio pirmininkė prašė, kad redaktorė paaiškintų priežastis savo rezignacijos. Redaktorei paaiškinus, tuos Pild. Kom. narės pastebėjo P. K. sekretorei, kad tie klausimai, del kurių redaktorė rezignavo, ne taip buvo nutarti, kaip sekretorė pranešė redaktorei. Kad buvo tarta patart redaktorei apie tulu raštų talpinimą ar netalpinimą, o ne reikalaut.

Užklausus ar redaktorė nesutiktų pasilikti ant toliau dirbti prie "M. B.", redaktorė atsakė, kad, atsižvelgiant į tai, kad Pildomasai komitetas nebegali samdyt redaktorės, nes ji turi but renkama L. M. P. S. referendumu, sulig II suvažiavimo nutarimu, ir kadangi rinkimai netrukus prasidės, tai redaktorė apsiima pasilikti ant toliau, ir pridurė, kad "per rinkimus galėsite išsirinkt geresnę ar tinkamesnę, kuria busite patenkintos".

Redaktorė pasiliko dirbt prie "Moterų Balso" toliau, kas reiškia, kad rezignaciją atsiėmė, pavesdama L. M. P. S. narėms spręsti apie redaktorės tinkamumą, nes Pild. Kom. tos galės nebeturi. Dabar, kada įvyks rinkimai, L. M. P. S. narės išsirinks tokią redaktorę, kokia jom atrodys tinkamiausia, arba kompetentiškiausia.

L. M. P. S. suvažiavimas nutarė, o referendumas užgyrė, kad redaktorė ir administratorė butų renkama referendumu, reiškia Pild. Komitetas nebegali redaktorės samdyt, nei jos prašalint, o d. Michelsonienė to negali suprast ir sako, kad redaktorė pasiliko, kol P. K. suras redaktorę. Redaktorė pasiliko kol L. M. P. S. išrinks redaktorę-administratorę, o ne kol P. K. suras. P. K. sekretorė visai teisingai tą tarimą paskelbė, ir d. Michelsonienės pataisymas yra ne vietoj. Drgė Michelsonie-

nė sako: "Jei rezignaciją atsiėmė, tai kam reikėjo ją talpint organe". Drgė Michelsonienė turėtų žinot, kad jei kokie tarimai buvo padaryti, tai jie turi tilpt organe, ne žiurint, kad vėliau jie gali but atšaukti. Tarimuose kalbama apie red. rezignaciją, ir jei ta rezignacija nebutų tilpusi, narės nebutų žinojusios kodel redaktorė buvo rezignavusi. Tas reikalinga delei paprastos organizatyvės tvarkos, o d. Michelsonienė, Pild. Komiteto narė, nei to nežino.

Redaktorė visai neprašė, kad butų leista rezignacija sutrumpint. Ji sutiko sutrumpint d. Baltuškienei pasiskundus, kad taip baisiai ilga esanti o ne delto, kad spaudai netinkanti. Redaktorė nebutų nieko tokio rašiusi Pild. Komitetui, kas spaudai netinka, nes red. žinojo, kad ta rezignacija turės tilpt "Moterų Balse".

Bereikalo d. Michelsonienė gaisina laiką tokiems pataisymam, nes tame pataisyime ir pati pripažįsta, kad redaktorė pasiliko iki rinkimų, reiškia rezignaciją atsiėmė, nes jei nebutų atsiėmus, nebutų pasilikus ant toliau. Tas pats per save suprantama. Jei redaktorė ir nebutų rezignavusi, tai rinkimams atėjus, redaktorė butų renkama, nežiurint, kad ir tą pačią vėl išrinktų, bet turės but kas metas perrinkta pagal Susivienijimo nutarimą.

Butų gerai, kad d. Michelsonienė pasimokyty paprastų organizacijos taisyklių pirma, negu darys kokius pataisymus.

LMPS. II RAJONO REIKALUOSE.

Šiuomi turiu paaiškinti pasekmes prakalbų maršruto, kuris buvo surengtas d. Z. Puišutei. Prakalbos, kurios įvyko, buvo labai pasekmingos.

Turiu pranešti toms kuopoms, kurios negavo kalbėtojos, tai buvo priežastis tame, kad d. Z. Puišutė apleido Mass. valstiją ir tokiu budu liko dar 5 kuopos, kurios negalėjo surengti prakalbų. Bet kaip greitai d. Puišutės vakacijos laikas užsibaigs, taip greit mes galėsime užbaigti prakalbų maršrutą. B. Bubliauskienė,

NAUJI RAŠTAI.

“Barbora Ubryka arba Klioštorius ir Jezuitai”. Pagal oficialius rekordus surašė W. L. Clark. Sulietuvino A. J. Karalius, M. D. Lietuvių Laisvamanių leidinys N 3. Kaina nepažymėta. Labai interesinga ir žingeidi knygutė, verta visiems perskaityti, o ypatingai davatkom.

Wm. J. Robinson, M. D. “Patarimai vyrams apie lyties dalykus”. Su pamokini- mais, kaip aiškinti vaikams lyties apsi- reiškimus. Vertė Pranašas. Su paveikslais. Iš- leido J. Barkus, Box 129, General P. O. New York, N. Y. Kaina nepažymėta.

Ši knyga naudinga kiekvienam per- skaityti, ypatingai ji yra svarbi todėl, kad lietuvių literaturoj veik visai nėra gerų veikalų, aiškinančių panašius dalykus.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Aukuruui.—Eilės “Ant našlaitės kapo” labai silpnos, bet pataisius, gal ir galėsime sunaudot. Katalikei.—Eilutės silpnos, bet bandysime taisyti. Rašykite geriau proza.

Seiniškiui.—Jūsų straipsnis “Jie žuvo” ne- tilps. Mintis taip supainiota, kad negalima su- prast kas ten norima pasakyti. Yra tai mišinys nelogiškų sakinių, vienas kitam prieštaraujančių. Gražiname.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Mes nuolat gauname papeikimus iš kuopų už tai, kad neprisiunčiam LMPS. konstituciją. Kasdien prisieina rašinėti bereikalingus paaiški- nimus kuopoms, kad mes konstitucijos neturime ir todėl neprisiunčiame.

Pild. Komitetas rupinasi tuo dalyku, ir grei- tų laikų bus gatava. Kaip tik išeis iš spaudos tuoj išsiuntinėsimė visom kuopom; todėl tegul kuopos turi biskutį kantrybės ir nesibara ant ad- ministracijos. Už neprisiuntimą konstitucijos.

Administracija čia nieko nekalta. Pild. Kom. buvo pavedęs tą konstituciją taisyti tam tikrai ko- misijai, kuri taisė net 2 metus ir da nepataisė, kaip reikiant, nes platforma ir programos begalo pasenę ir nebuvo taisyti.

Dabar nutarta biskutį pataisyti, bet ištikrųjų reikėtų platformą ir programą išnauju parašyti, nes jis jau apie 15 metų senumo.

Tulos kuopos, prisiūdamos narines mokes- tis, atsiima iš tų mokesčių persiuntimo lėšas. Tas negalima daryti. Kuopos privalo apmokėti persiun- timo lėšas iš savo izdo, nes mes turime pakvi- tuot narines knygoj, kiek kokia narė mokėjo, o jei atimta persiuntimo lėšos, tai katrai narėi at-

rokuot tas persiuntimo lėšas? Juk tokiu budu vienos narės mažiau mokėtų, kitos daugiau.

KAS REMIA “MOTERŲ BALSĄ”

LMPS. 57 kp., Carnegie, Pa., prisiuntė \$10 “Moterų Balso” fondan.

LMPS. 70 kp. Racine, Wis. prisiuntė \$10.00. 66 kp. Los Angeles, Cal. prisiuntė \$15.

LMPS. H Rajonas, Mass. valst. prisiuntė \$25.00 “Mot. Balsui”; tai jau antra auka nuo II Rajono.

LMPS. 24 kp., Cleveland, Ohio, prisiuntė \$50.00. Tai puikus pavyzdys visom LMPS. kuopoms.

Viso šių sykių suaukauta \$110.00. Aukavusiom kuopom ir rajonam tariame širdingą ačiū.

“M. B.” Adm.

KĄ MANO “MOT. BALSŲ” SKAITYTOJAI.

Morta Gruzinskienė štai ką rašo: “Matydama, kad “Moterų Balsas” yra tikrai darbininkiškas idėjas ginantis žurnalas, aš reikalauju, kad jisai kas mėnesį mane aplankytų. Teiksitės išpildyti mano norą. Štai vienas doleris. Pradėkite siuntinėti taip greit, kaip galima, nes aš laukiu su didele nekan- tybe.

Vaškevičiūtė-Valentienė rašo: Darbuokitės draugės ir toliau. aš velinų nuo savęs, tegul negeš- ta jūsų darbas ir ant toliau. Man labai patinka da- bartinė “Moterų Balso” taktika.

Anna Gaulis štai ką sako: Aš prisiunčiu \$1.00 užrašydama savo draugei “Moterų Balsą”, kurį ir pati skaitau jau antri metai. Kaip aš bunu links- ma, kaip sulaukiu tos dieneles, kada parėjusi nuo sunkaus darbo randu tą brangią linksmybę savo vargingoj stubelėj, tai yra “Moterų Balsą”.

Ona Adomavičienė rašo mums: Čionai pri- siunčiu \$1.00 pren. už “Moterų Balsą”. Man labai patiko dabartinė “Moterų Balso” pakraipa, ir nu- sprendžiau but nuolatine skaitytoja ir platintoja “Moterų Balso”.

Tik tokiu revoliuciniu keliu eidami, prieisim prie galutino tikslo. Linkiu leidėjam “M. B.” ir toliau palaikyt taip brangų laikraštį revoliucinėj dvasioj.

PRANEŠIMAS.

LMPS. I Rajono konferencija įvyks 24 d. rugpjūčio šių metų, 1 val. po pietų pas d. Mar- cinkevičius. Visos LMPS. I Rajono kuopos pasi- rupinkite prisiųst delegates, nes turėsime daug svarbių reikalų aptart.

P. S. Vaziuojant į Great Neck, atvažiavus į New Yorką ant Pennsylvania stoties, reikia paimt Long Island traukinį, kuris eina į Port Washing- ton, o išlipkit Great Neck. Ten mes palauksime ir nurodysime konferencijos vietą.

I Raj. sekr. A. Šalčiuvienė.

KLaidos Atitaisymas.

"Mot. Balse" num. 7 tilpo LMPS. II Raj. konferencijos protokolas, kur buvo pasakyta, kad II Raj. turi izde \$2037.00, o turėjo but \$237.00. Ona Samulienienė, LMPS. II Raj. fin. sekr.

PRANEŠIMAS.

Šiuomi pranešame visoms LSS. kuopoms, kad LSS. XII Rajonas atspauzdino 30,000 propagandos lapelių, kurie yra labai svarbūs perskaityt kiekvienam darbininkui. Patariam kiekvienai kuopai užsisakyti ir paskleisti tarpe darbininkų kuodaugiausiai. Lapelių antgalvis toks: "Buk kareivių už liuosybę!" Šimtas lapelių su prisiuntimu kaštuoja 35c. Kreipkitės šiuo adresu: A. Gustainis, Box 134, Clinton, Ind.

LMPS. IV RAJ. VALDYBOS ADRESAI.

Org. A. P. Shukienė, 20 E. Market St., Wilkes Barre, Pa.
Sokr. E. Kasparavičienė, 388 New Grove St., Wilkes Barre, Pa.
Fin. Sokr. H. Sherienė, 326 Concrete City, Nanticoke, Pa.
Izd. Čižauskienė, 7 Miles St., Binghamton,

LMPS. CENTRO APYSKAITA.

Iplaukos liepos mėn. 1919, už narines mokestis ir mokesčių knygutes.

80 kp. Philadelphia, Pa.	\$1.05
51 kp. Collinsville, Ill.	4.85
67 kp. Kensington, Ill.	3.90
88 kp. Pittston, Pa.	4.10
4 kp. Elizabeth, N. J.	6.60
25 kp. Roseland, Ill. už mok. knygutes.75
26 kp. Rochester, N. Y.	4.15
23 kp. Binghamton N. Y.	4.35
75 kp. St. Clair, Pa.	1.20
64 kp. Great Neck, N. Y.	3.65
16 kp. Springfield, Ill.	4.70
22 kp. Montello, Mass.	4.65
19 kp. Donora, Pa.	1.20
8 kp. Lawrence, Mass.	3.00
9 kp. Chicago, Ill. už mok. knygutes	2.25
29 kp. Chicago, Ill.	8.55
67 kp. Chicago, Ill.	5.20
13 kp. So. Boston, Mass.	5.30
77 kp. Frackville, Pa.	3.05
4 kp. Elizabeth, N. J.	2.85
69 kp. W. Lynn, Mass.	2.50
77 kp. Frackville, Pa.	2.40
60 kp. Pittsburg, Pa.	2.10
2 kp. Worcester, Mass.	18.60
85 kp. Nashua, N. H.	1.80
55 kp. Haverhille, Mass.	3.15
42 kp. New Haven, Conn.	4.25
10 kp. Newark, N. J.	18.90
39 kp. Monessen, Pa.90
74 kp. Hazleton, Pa.	2.70
29 kp. Chicago, Ill.	14.40
86 kp. Herrin, Ill.	2.10
25 kp. Roseland, Ill.	11.10
61 kp. Lowell, Mass.	2.30
28 kp. Baltimore, Md.	6.00
89 kp. Milwaukee, Wis.	1.20
37 kp. Grand Rapids, Mich.	1.75
12 kp. Waterbury, Conn.	3.75

5 kp. Ansonia, Conn.	3.45
38 kp. Paterson, N. J.	1.95
51 kp. Collinsville, Ill.	6.10
35 kp. Bridgeport, Conn.	4.05
12 kp. Waterbury, Conn.	2.10
85 kp. Nashua, N. H.	2.85
40 kp. Lewiston, Me.	8.50
78 kp. Burlington, N. J.	1.50
42 kp. New Haven, Conn.	2.20
67 kp. Kensington, Ill.	5.95
43 kp. Cicero, Ill.	11.70
57 kp. Carnegie, Pa.	3.60
4 kp. Elizabeth, N. J. per E. H. Žilinskiutę	5.05
24 kp. Cleveland, Ohio.	12.20
71 kp. per E. H. Žilinskiutę	2.25
65 kp. Rumford, Me.	2.20
50 kp. Gardner, Mass.	4.20
88 kp. Pittston, Pa.	1.50
27 kp. Cambridge, Mass.	8.40
22 kp. Montello, Mass.	6.15

"Mot. Balso" N 6 š. m. įvyko klaida LMPS.
1 kp. Brooklyn, N. Y.; paskelbta \$6.85, o turėjo but \$20.15; stokavo 13.30
Viso \$284.45
Buvo izde \$1,863.39
Viso \$2,147.84
Pereitam "M. B." N 7 klaidingai paskelbta L.
MPS. 66 kp. Los Angeles, Cal. mokestis. Paskelbta \$18.15, turėjo but \$3.15; atėmus \$15.00

Lieka \$2,132.84
Liepos mėn. išlaidos:
M. Michelsonienei kelionės lėšos iš Bostono į Brooklyn, N. Y., į LMPS. Pild. Kom. posėdį, įvykusi geg. 13 d. 1919 \$16.50
Buvo izde \$2,132.84
Išleista 16.50
Lieka pas centro izdininkę \$2,116.34

AGENTŲ DOMAI.

Kas iš "Moterų Balso" platintojų turite likusių "Moterų Balso" N 1 ir 5 (t. y. geguzinio), teiksītės prisiūsti mums kuogreičiausia, nes mums labai reikalingi tie numeriai. Bus už tai atlyginta. "Mot. Balso" Administracija.

"MOTERŲ BALSO" KOMPLETAI.

Jau galima užsisakyti "Moterų Balso" kompletus 1918 metų. Puikiuose apdaruose lėšuoja tiktai \$2.50. Šėnujų, 1917 m. "M. B." kompletų taip-pat galima dar gauti ta pačia kaina.

Visos LMPS. kuopos turėtų nusipirkt nors po 1 kompletą "Moterų Balso", nes tai yra dokumentas, kuriuo galima naudotis per daugelį metų.

Narės, ypatingai naujosios, turėtų taipgi nusipirkti po gražiai aptaisytą "Mot. Balso" kompletą. "Mot. Balso" Administracija.

MĖDUS.

Šiometinis šviežias medus visur siuntinėjamas per pašta ir expresą. Viena blekinė 5 svarų— \$1.80; 4 blekinės po \$1.75. 10 blekinių po \$1.70. Štorninkams dar pigiau dideliais orderiais. Taipgi gerai pirkti farmas per mus. Dabar yra 32 farmos, iš kurių galima pasirinkt mažą, didelę, pigią ar brangią,—pagal išgalėjimą.

Bankos čekių nepriimam, reikia siūst Money orderius. Adresuokite: M. Valėncius, Box 96, Hart, Michigan.